Nr. 191 (15.270). Lwów, czwartek 24. sierpnia 1939. Rok LX.
Ч. 191 (15.270). Львів, четвер 24. серпня 1939. Рік LX.
Opłata pocztowa uiszczona gotówką

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ. ВИДАННЯ: А. Б.

DIŁO

Wychodzi codziennie rano

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 245-41
Телефон Адміністрації 329-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060
„ Банку Чеських Лєгов Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . 15.00 „
піврічно . . . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Анґлія ставить останню пересторогу і мобілізує.

КОМУНІКАТ ПРО ЗАСІДАННЯ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ. — МОБІЛІЗАЦІЯ? — ГОСПОД. САНКЦІЇ?

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. Сьогодні проголошено такий комунікат урядовий: Британський уряд розглянув на сьогоднішньому засіданні точно міжнародню ситуацію та переглянувши додаткові звіти, що їх саме дістав, які торкаються військових ходів у Німеччині, уряд зайняв становище у справі вісток про пакт неагресії, який мають заключити Німеччина й Совіти. Британський уряд рішив без надуми, ЩО ТАКА ПОДІЯ НЕ МОЖЕ В НІЯКІЙ МІРІ ВПЛИНУТИ НА ЗОБОВЯЗАННЯ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ У ВІДНОШЕННІ ДО ПОЛЬЩІ, ПРО ЯКІ БАГАТО РАЗІВ ГОВОРЕНО В ПРИЛЮДНИХ ЗАЯВАХ ТА ЯКІ БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД РІШЕНИЙ ВИКОНАТИ.

Парлямент скликано на найближчий четвер. Уряд хоче перевести того дня в обох палатах закон про надзвичайні повновласти, що торкаються оборони. Внаслідок тих повновластей, уряд може видати найконечніші розпорядки, якщо того вимагатиме ситуація.

Одночасно ухвалено чергові розпорядки, що їх наказує обережність. Ті розпорядки відповідних ресортів і торкаються напр. ПОКЛИКАННЯ ДЕЯКИХ КАТЕГОРІЙ ПЕРСОНАЛУ ВІЙСЬКОВОЇ МАРИНАРКИ, АРМІЇ, ЛЕТУНСТВА, ПРОТИЛЕТУНСЬКОЇ ОБОРОНИ ТА ЦИВІЛЬНОЇ ОБОРОНИ. ОДНОЧАСНО ВИДАНО ТЕЖ РОЗПОРЯДКИ, ЩО ОБХОПЛЮЮТЬ ДЕЯКУ КАТЕГОРІЮ СПРАВ, ЯКІ ВЯЖУТЬСЯ З АНҐЛІЙСЬКИМ ЕКСПОРТОМ ГОЛОВНИХ СИРІВЦІВ ТА ПРОМИСЛОВИХ ПРОДУКТІВ.

Ухваливши такі розпорядки, що їх наказує обережність у теперішній хвилині, британський уряд обстоює погляд, що у труднощах, які зродилися між Польщею та Німеччиною нема нічого такого, що оправдувало би вжиток сили та у висліді европейську війну з її всіми наслідками. Нема в Европі справ, як уже заявив премієр — що їх не можна було б полагодити мирно, якщо лиш удалося би привернути умовини взаємного довірия. Британський уряд є, як і завжди був готовий причинитися до того, щоб такі обставини створити. Одначе коли би інші все таки обстоювали на вжиття сили, тоді Велика Британія готова тому протиставитися аж до остаточности.

Безупинні наради дипльоматів.

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. У Форейн офіс прийшли сьогодні пополудні японського амбасадора.

ПАРИЖ, ПАТ. Французький міністр закордонних справ Бонне прийняв сьогодні на авдієнції британського шарж д'афера Кемпбела, польського амбасадора Лукасевича й румунського амбасадора Татареску.

Румунський міністр закордонних справ Ґафенку був сьогодні на авдієнції в короля Карла, який відбув із міністром Ґафенку довшу розмову.

Міністри Сандлєр, Кот і Еркко прилетіли сьогодні літаком до Брісселі. Їх привитали представники уряду.

Амбасадор Злучених Держав в Льондоні Кенеді, який перебував на відпустці в південній Франції, перервав відпустку та вернувся у вівторок вечором до Льондону.

Наради прем'єра Даляд'е й ґен. Ґамелена.

КОМУНІКАТ ПРО ЗАСІДАННЯ ФРАНЦУЗЬКОГО УРЯДУ.

ПАРИЖ, 22. 8. ПАТ. Аґенція Аваса повідомляє, що після закінчення засідання французького уряду проголошено такий комунікат:

„Рада міністрів зібралася сьогодні в год. 17-ій під проводом премієра Даляд'є в будинку міністерства війни. Уряд прослідив міжнародню ситуацію, розглянувши звіти представників Франції за кордоном. Рада міністрів затвердила інструкції, які негайно розіслано французьким амбасадорам за кордоном".

Після засідання уряду премієр Даляд'є нараджувався довший час із ґен. Ґамеленом. Рада міністрів зійдеться в четвер рано в Елізейській палаті.

Напередодні сербо-хорватського порозуміння.

БІЛОГОРОД, 22. 8. ПАТ. Від кількох тижнів над опрацюванням тексту порозуміння сербів із хорватами радить комісія експертів, яка складається із 3 сербських і 3 хорватських делегатів. Ті експерти працюють у малій місцевості під Бледом, де теж перебувають члени реґенції — премієр і кількох міністрів та деякі діячі з політичного світа. Провідник хорватської опозиції перевів учора зі свого боку розмови із шефами інших груп хорватської опозиції. Коли остаточно зредаґують зміст порозуміння, його проголосять окремим декретом реґенції. Відтак почнуться політичні розмови, що мають довести до створення уряду на підставі осягненого порозуміння. Передбачують, що до уряду ввійде 4 або 5 хорватів із партії Мачка.

ШВАЙЦАРІЯ ПРИЙНЯЛА ЗАПРОШЕННЯ НА КОНФЕРЕНЦІЮ ГРУПИ ОСЛЬО.

БРІССЕЛЬ, 22. 8. ПАТ. Швайцарський уряд повідомив премієра Пієрльота, що приймає запрошення бельгійського уряду взяти участь в конференції держав групи Осльо, хоч до тієї групи вона не належить.

—o—

В ГОЛЯНДІЇ ВІДКЛИКАЛИ ВСІ ВІЙСЬКОВІ ВІДПУСТКИ.

ГАҐА, 22. 8. ПАТ. Урядово проголошено, що військова влада здержала аж до відкликання всі відпустки в голяндському летунстві та в частинах оборони побережжя.

Початок шкільного року.

ВАРШАВА, ПАТ. На основі розпорядку міністра віроісповідань і освіти, шкільний рік почнеться 4. вересня шкільним Богослуженням. Нормальна наука почнеться 5. вересня.

Державна карбівня приспішує

ПРОДУКЦІЮ МОНЕТ.

ВАРШАВА, ПАТ. 22. ц. м. віцепремієр і міністр скарбу інж. Квятковський у товаристві президента Банку Польського Бирки та інших високих урядовців, відвідав державну карбівню. На фабричному подвір'ї привитала міністра управа фабрики, при чому директор Загродський зложив короткий звіт із якого виходить, що продукція монет відбувається у приспішеному темпі. Відтак міністр перевів люстрацію карбівні, висловлюючи вдоволення, що вона в дуже короткому часі викарбувала перший більший запас білону з нового транспорту срібла. У звязку з тим, на підставі порозуміння державного скарбу з Банком Польським про підвищення емісії до 20 міліонів зол. вже в найближчому почнуть постійно та систематично насичувати край у дрібні гроші, аж доки зовсім не заспокоються потреби ринку.

Совітсько-японські летунські бої не вгавають.

ТОКІО, 22. 8. ПАТ. Комунікат штабу квантунської армії подає, що вчора прийшло тричі до повітряних зударів між совітськими та японськими летунством. Далі той комунікат повідомляє, що зі совітського боку зістрілено вчора 93 літаки, коли японці втратили тільки 5 апаратів. Реасумуючи всі свої комунікати про зудари із совітськими військами, до яких прийшло цього року в околиці озера Буірнор, штаб квантунської армії подає число 1410 совітських літаків, що їх зістрілили японські літаки та протилетунська артилерія.

Анґлійський парлямент скликано на четвер.

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. БРИТІЙСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ СКЛИКАНО НА ЧЕТВЕР, 24. ц. м.

НАРАДИ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ НАД СИТУАЦІЄЮ.

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. В кабінеті премієра на Давнінґ Стріт відбулася в передполудневих годинах довша нарада, на якій крім льорда Ґаліфакса та міністра Саймона брав участь теж постійний державний секретар міністерства закордонних справ Кадоґен.

Розмова премієра Чемберлена з міністром Ґаліфаксом і Кадоґеном, тривала півтора години. В цій розмові брав теж участь дипльоматичний дорадник уряду Роберт Ванзітар.

ЗАСІДАННЯ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Британський уряд зійшовся сьогодні під проводом премієра на засідання в год. 16-ій.

Засідання тривало поверх три години. Що на ньому вирішено, невідомо. Імовірно завтра відбудеться продовження засідання.

—o—

Біла війна й українці.

Львів, 22. серпня 1939.

У вчорашній статті ми поставили тезу і старалися її мотивувати. Ми писали, що хоч українська проблема набирає в світі щораз більшого значіння і питомого тягару, відповідного до чисельности нашого населення і величини нашої етнографічної території, то все ж у нинішній розгрі всесвітніх сил не йде про нашу справу. [redacted] з неминучою історичною конечністю, але він ще нині не настав і нам треба зберегти всю нашу національну силу й енергію на той час.

Ця теза має у нас щораз більше прихильників головно після сумної ліквідації Карпатської України. В нашій пресі в останніх тижнях появляються щораз частіше статті, в яких автори займають більше або менше ясно таке саме становище, цю справу всюди широко дискутують, а таки треба ствердити, що значна частина нашої інтеліґентської верстви не поділяє цього погляду. Не тільки серед молоді, а й серед старшого громадянства ми чуємо голоси, що нам ні на один мент не вільно стояти осторонь світових подій, що коли ми не будемо активні, то колесо історії перейде над нашими головами, відсуне долю нації на довгі роки і нас як членів нації буде торощити в своїм бігу. На їх думку нам треба рішитись на якусь орієнтацію і заанґажувати всі сили нації по стороні тої орієнтації. Таке твердження було б правильне, якби ми знали, що серед діючих тепер в Европі сил існує якась сила, в якої інтересі лежить корисна для нас і для неї розвязка української справи та ми стаємо до спільної з тою силою боротьби в обопільному інтересі. Очевидячки, що не маємо тут на думці виконання наших громадянських обовязків у можливому збройному конфлікті европейських народів. Ті обовязки ми виконаємо і тільки чужий агент або крайній легкодух міг би в цій хвилині намовляти когось до якихось ходів, які мусіли б наразити націю просто на необчисленні шкоди. [redacted] про боротьбу нації, то маємо на увазі боротьбу, яку нація сама веде в імя своїх інтересів, веде її всіма засобами, якими розпоряджає, аж до останнього члена нації, до останньої краплі крови. Таку зачіпну війну може нам накинути тільки наш власний національний інтерес, її не можемо вести для чиєсь користи або чиєсь шкоди, тільки для власного національного добра.

Вчора ми висказали погляд, що теперішня боротьба в Европі не йде за засади і справи, які нас безпосередньо дотикали б [redacted]на людина, яка почуває в собі відповідальність не тільки перед нацією або історією, але й у своїй власній совісти, мусить дати собі відповідь, чи вільно нації встрявати у боротьбу, в якій не йде безпосередньо про інтерес нації. Та відповідальність стократно важча, коли та людина хоче ще інших вести до тої боротьби. Ту відповідальність несуть на собі не тільки старші громадяни, а й молоді, і нині більше, як будьколи досі, бо нині молоді стали не тільки активні у громадянському житті, а й захопили провід частини нашого громадянства.

Не знаємо ніяких тайн чужонаціональної дипльоматії, а проте стараємося пильно слідкувати за актуальними подіями із джерел кожному громадянинові доступних і не знаходимо ясної відповіді на питання, яке всіх нас хвилює: **який інтерес має нація встрявати нині в боротьбу, в якій не йде про нашу справу.** І мимоволі нападає нас острах, чи в цій нинішній такій завзятій „білій війні“, війні на витревалість нервів, деяка частина нашої інтеліґентської верстви витримує нервово, чи може серед нашого теперішнього стану зроджується думка: „Нехай і гірше, аби інакше“, [redacted]ма й таких, що бажали б окупити тимчасовий спокій за ціну навіть національної гідности.

З цілою рішучістю стверджуємо, що той наш острах торкається тільки невеличкої частини нашої інтеліґенції, бо знаємо, що у переважній її більшости жадоба боротьби є випливом енергії, а не її відсутности. Цей острах висказуємо тільки тому, щоб остерегти наше громадянство, що нема більшого лиха для нації, коли навіть серед невеличкої її частини заломляться нерви, пригасне дух національного горіння. Біла війна — це не видумка німецької дипльоматії і нинішніх часів. Її знали вже старовинні народи, знали греки і римляни, які твердили, що дух і завзяття поборює всі, навіть — як видається — непоборні труднощі, що здобуває світ той, у кого є воля й охота той світ здобути. З найновішої історії ми знаємо, що заломання духа одної людини, шефа німецького ґенерального штабу Людендорфа, коли ще майже в цілости на своїх позиціях стояла нездеморалізована німецька армія, приневолило Макса Баденського просити замирення і тимсамим Німеччина мусіла підписати версайський мир.

Тому гордістю наповнюється наше серце, росте віра в нашу майбутність, коли дивимося на спокій, рівновагу і витревалі нерви наших селянських мас. Той їх спокій і непохитність охоронили нашу націю від загину в найтяжчих для неї часах. Доля поселила нас на перехресті двох світів, азійського й европейського, всі нещастя, які сотнями років приходили на Европу переходили і задержувались на наших плодовитих землях. І вони загартували нашу селянську масу. Навіть у часах, коли вся провідна верства покинула нашу націю, коли залишився тільки „хлоп і поп“, той хлоп і духовник уміли вдержати не тільки фізичну субстанцію, а й розвивати народню культуру, народню словесність, яка стала згодом головною підставою писаної культури. Той спокій селянських мас зберіг підставу нашої національної сили і в часі світової війни, коли на наших землях шаліла руїна й різня. Дослівно між двома боевими ворожими лініями наш селянин спокійно орав та сіяв свою землю, збирав з неї плоди і кормив нове покоління. [redacted] після війни він станув з повною жертвенністю до національного зриву і спокійно, без гомону засіяв цілу нашу землю незнаними борцями. Він спокійно переніс невдачу та з повагою й вірою у своє краще майбутнє переносить недавню втрату Карпатської України. Може хтось думати, що цей спокій, ця витривалість нервів — це ніби менше чуткий відгук на всі нинішні події і тимсамим слабша на них реакція. Ні, наш селянин таксамо чуткий на всі події, як і інтеліґент. Він дуже пильно слідкує, що діється тепер у нас і в світі, він навіть пильніше вчитується в ґазети, як пересічний інтеліґент. Йому не вистачає, як ще донедавна, тижнева ґазета, він читає і передплачує щоденник, а в деяких повітах майже в кожному селі селяни власним коштом серед нинішньої нужди справили собі радіоапарати, щоб бути у постійному контакті зі світовими подіями. Не брак чуттєвої реакції, а самопевність, почуття сили, свідомість, що сотнями років він серед найважчих лихоліть зумів боронити своєї землі і зберегти свою націю, як підмет збірної волі одиниць, дає йому силу й віру, що перетриває і нинішнє лихоліття.

Коли ми нині дораджуємо нашому громадянству зберегти розсудливість, рівновагу і спокійні нерви, то здаємо собі докладно справу, якої тяжкої речі вимагаємо. Розуміємо розумом і відчуваємо чуттям, що треба великого героїзму, щоб серед нашої дійсности і серед великих подій у світі поводитись холоднокровно і тверезо. Бувають, правда, в житті народів хвилини, коли очайдушна відвага або принизливий еґоїзм самозбереження приносять нації користь. Але такі користи бувають завсіди тільки тимчасові. Нація здобуває своє тривке право в житті тільки великими зусиллями і розумними жертвами.

Нинішній час білої війни вимагає від нас геройства і здорових нервів. Ми на власні очі бачимо, як ця війна руйнує і підриває деякі народи, а приклад Мінхена і заломання провідників чеського народу є того доказом не тільки неґативним, а й позитивним. Тільки геройство спокійних нервів дасть нам можливість перетривати недалекі може дуже тяжкі часи. Коли будемо спокійні і розважні, то зможемо створити відповідальний національний провід, який зуміє оминути політику катастроф і довести націю до кращої майбутности.

Д-р Дмитро Левицький.

З польської преси.

Париж -- песимістично настроєний.

„Повідомлення французьких журналістів, що перебувають у столиці Третього Райху є — за словами **„Гоньца Варшавского“** з 22. VIII. — **песимістичні.**

Головну увагу французької преси приковує до себе протипольська кампанія, яку ведуть у Третьому Райху з допомогою преси і радія. Німецька пропаґанда силкується доказати, що Польща не є і ніколи не буде великодержавою, що польська господарка нездарна і безплянова та що вивінування і узброєння польської армії не дозволять їй на довшу війну.

В берлінських компетентних колах впевняють, що у дні 27. ц. м. канцлер Гітлер промовлятиме в Таненберґу та **що його промова буде сензаційна.** Трудно сказати, на чому буде основана сензаційність тієї промови. Чи це буде спокійна відповідь на польський меморіял з 5. травня ц. р., чи може вона спалить усі мости і поставить справу на вістрі меча. Знаючи психіку канцлера Гітлера — кажуть французькі кореспонденти у своїх повідомленнях з Берліна — можна б догадуватись, що йде скоріше про другу можливість.“

Льондон — про плян удару на Польщу.

„Факт, що німці почали вже отверто казати про **поворот до східніх кордонів зперед війни,** є для Анґлії доказом, що Третій Райх швидко викладає свої карти. Цей поспіх анґлійська прилюдна опінія розяснює — згідно з повідомленням **„ІКЦ.“** з 23. VIII. — в некористь дипльоматичної зручности Берліна. Хто віритиме ще нині в галас про Ґданськ, коли сам Берлін підриває довіря до себе, що тут не йде про Ґданськ.

У Льондоні кажуть, що в Берліні щораз отвертіше говорять про удар на Польщу з трьох точок: від сторони Франкфурту над Одрою, від Бреслява та Моравської Острави. Німецькі сили у Східній Прусії пожвавились би щойно у другій фазі операцій. У Берліні не роблять теж таємниці з того, що дипльоматично-стратеґічні рухи проти Словаччини та Мадярщини мають на меті зашахувати Румунію.“

—o—

На що рахують німці у справі Ґданська?

Від памятних днів цьогорічного березня німці всю увагу закордону та власної опінії зосередили на справі Ґданська. Чергові успіхи, що їх вони добули без вистрілу — аншлюс, Судети, Прага, Клайпеда усанкціонували в очах суспільности методу залякування.

Щойно історія докаже — пише в цьому звязку п. А. Ґерне в **„АБЦ“** з 22. VIII. — чи німці вірили в можливість швидкого успіху, висуваючи домагання щодо Ґданська та Помор'я, чи згори були приготовлені на затяжну „війну нервів“. Зрештою згідно з опінією німецької преси, німці не проґайнували ні одної лінии, бо влучування Ґданська до Німеччини здійснюється що-години з цілою послідовністю. Ґданськ, уже давніше опанований політично і соціяльно націонал-соціялістами, переформовується тепер у німецьку твердиню і низкою стратеґічних комунікацій забезпечує собі тепер безпосередню сполуку зі Східною Прусією. Німецька преса зовсім не має наміру робити таємниці з вибраної тактики, яка змагає до того, щоб довершеними фактами створити у Ґданську таке положення, супроти якого права Польщі, теоретично ніби збережені, в дійсности можна б виконувати тільки під контролею орґанів Райху. Тоді залишається тільки вибрати відповідний мент, щоб проголосити, що зеднують Ґданськ з Райхом, а одночасно з тим скасувати засадничі прероґативи Польщі, себто права: митні, комунікаційні, портові тощо і справа Ґданська на сто відсотків управильнена в дусі німецьких побажань.

Хоча німецька опінія здає собі справу з того, що Німеччина від березня стоїть віч-на-віч зі світом підготовленим до збройної роз-

прави з займанницькою політикою Третього Райху, проте потішає себе, що демократії не зуміють так змінити своєї психіки, щоб спромогтись на війну у справі такого місцевого значіння як Ґданськ. З другого боку німецька опінія рахує на те, що західня демократія звечить зусилля своїх державних керманичів, що жиди, комуністи та соціялісти зроблять свою роботу і знову допровадять західні держави до становища державного заколоту та господарської катастрофи.

—o—

БЕЗ КОМЕНТАРІВ.

БУКВАЛЬНО ПЕРЕДАНІ ЦИТАТИ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ ПРО РІЖНІ ЯВИЩА Й ПИТАННЯ ВОЛИНСЬКОГО ЖИТТЯ.

I.

Луцьке „Жице Католіцке" (ч. 31 з 30. VII. ц. р.) у звязку з виданою брошурою (єпископською курією) про кількість нових необхідних костелів пише у вступній статті: „Святинь каміння жертовне":

„Давніше, коли будували костел, ясно освідомлювали собі, що це робиться для Бога. Сьогодні... справді Бога не виключають, але й себе мають дуже на думці, так що Бог неначе в тінь відходить."

„Будується костел... Розсилають листи жертв... — Або я буду в тому костелі молитися? — кажуть. — Ще для когось буду костел будувати? Нехай будують самі!"

„Будується костел у себе. Давніше старалися, щоб кожна річ у костелі була гарна, оздоблена... А як кажуть декотрі? Є чотири стіни, є дах, на голову не капає — чого більше треба?"

„Давніше так бувало. — Не хочемо помочі — казали люди; це буде наша жертва. Кожна цеголка з жертв була куплена, кожна праця жертовно була виконана. А сьогодні... дехто вже цього не розуміє. Хотіли б мати костел... Але мати так, щоб їх самих він якнайменше коштував, без власної жертви... Ось як би інші збудували."

II.

„Мали Дзеннік" у дописі з Луцька так змальовує прощання на Волині таборів „Леґії Академіцкої":

„В останніх днях липня закінчилися таборові курси „Леґії Акад." на Волині."

„Обози „Л. А." зустріли незвичайно гаряче приняття у всього волинського громадянства, особливо того населення, села якого обрала „Л. А." за терен своєї праці."

„Тож урочистости закінчення таборів відбулися при масовій участи місцевої людности..."

„Факти (!) свідчать про те, що спільна праця волинської людности й учасників таборових курсів залишили тривалі й незатерті висліди."

„Ґонец Поранни" додає до цього ще кілька рисок:

„По урочистім богослуженні (в Бугрині), в якому взяли участь члени табору Леґії і населення римо-кат. та православного віроісповідання (!), почалися спортові змагання"... „Людність прощала молодих студентів зі слізми в очах (!)."

III.

Варшавський „Експрес Поранни" (ч. 216 з 7. VIII. ц. р.) у статті: „Рятуймо волинську народню пісню" пише:

„Центральний фоноґрафічний архів у Варшаві від кількох років збирає, опрацьовує — та видає народні мельодії і пісні з усіх дільниць Польщі."

„Волинь під цим оглядом занедбана, хоч є реґіоном найбагатшим у народні пісні."

„Колиска дум із сумними мельодіями батьківщини Вернигори й „діда-лірника", країна найефектовніших історичних подій, повна курганів і памяток слави польського лицарства, заклята в живій народній пісні — це пребагатий терен для збирача народніх мотивів."

„До цієї праці треба б узятися якнайхутчій. У волинське село вливаються танґа, фокстроти та інші модні „шляґери", випихаючи стару народню пісню, якої уникає (!) таксамо молодий аматор-співак, як і старий „дід-лірник", із страху перед кпинами молодої ґенерації (!)."

„Отже висить на стіні мовчазна ліра, в якій дрімають старі думи про... „бутного" козака й польського гетьмана, що вів гусарські хоругви й барвних драґунів на приборкання і „бутного" козака, і турка, і татарина"...

„Характеристичний факт, що в старих піснях волинського села більше знайдете первнів і тем польських, ніж козацьких (!). Посполитий козак-грабіжник не був вдячною темою для мандрівного поета-співця (!), зате переможний, грімкий лях, овіяний сяйвом слави, в якій кохався руський люд, притягав його уяву"...

До цієї „наукової" кореспонденції з Волині додана світлина з підписом: „Знаний на Волині хор здолбунівської молоді, що його зорґанізував і веде кс. преф. Ґрабік".

IV.

Про повернення ченців капуцинів до м. Острога, колись резиденції князя Константина Константиновича Острозького, місця осідку його славної Академії, видавництва, друкарні і т. д., луцький „Ґлос Волині" (ч. 16 з 19. VIII. ц. р.) каже:

„Дня 15. серпня ц. р. Остріг над Горинем відбув зворушливу для кожного поляка урочистість... ОО. Капуцини по більше як 100 роках перерви розпочали тут свою місіонарську й душпастирську працю."

„В урочистості взяло участь значне число зрущеної займанцями православної людности й багато тих, що в останньому часі вернулися до віри своїх батьків, утверджуючись у тій правді, що Польща має досить сили й певности ділання, щоб сьогодні без потрясень і вагань доконувати актів історичної справедливости та ступнево відбирати для польщини все те, що їй заграбовано в добі неволі."

„Праця оо. Капуцинів, яка буде проміннювати на цілу Волинь, власне знад кордону країни безбожництва, розпочалася дня 13. серпня"..

V.

Двацять років культурницької роботи по українських селах ріжних орґанізацій, таборів та інших чинників і — ось така картина, нашкіцована кореспондентом „Експресу Поранного":

„В поліському й волинському невідстві ґерцює ще багато знахорів і чудотворців. Помочі знахорів просять не тільки поліщуки (волинське Полісся), але й люди інтеліґентні. Селяни ставляться до знахорів безкритично. Свято вірять у їхні „чуда". І хоч випадки смерти дуже часті, знахорі тішаться великим успіхом."

„Послуговуються вони переважно зіллям, але не бракує й інших невибагливих ліків, як напр. „огрівання в печах". Недужого кладуть до нагрітої печі, щоб „пропотів". Це „лікування" нераз кінчається смертю."

„Навіть коли нездужає худоба, селяни замість порадитись ветеринаря, спішать до знахора."

Коментарі хіба зайві.

Т. Т.

„Українські Вісти" про національний провід.

Нема сумніву, що сучасне положення настирливо ставить вимогу якнайтіснішої кооперації українських національних сил під одним національним проводом. До того треба змагати на основі порозуміння усіх живих клітин нації і це є найбільш актуальна тема політичних орґанів українського друкованого слова в наших днях.

Цією темою займається також орґан Фронту Національної Єдности „Українські Вісти", що у двох передовицях замість пляну упорядкування наших внутрішніх відносин відважно та соковитими епітетами громлять „українські політичні верхівки" за їхні „скамянілі уми", за „скамянілі серця" та за „впертість духа, що зійшов на ложний шлях". Оці верхівки ідеольоґ „Українських Вістей" М. Іванейко у статті „Небезпечна впертість" (з 22. 8.) прирівнює з „твердоголовими людьми", „недоторкальними для арґументів", людьми, що є „у полоні пристрастей і похотей".

За щож так ганьбить п. Іванейко „твердолобих" українських провідників? За те, що „українська нація в обличчі приготувань до війни не здібна зробити одного можливого для неї маневру. Вона не здібна упорядкувати свої внутрішні політичні справи та зосередити свої сили в однім політичнім проводі".

Туга за упорядкуванням українських міжпартійних відносин на основі орґанізаційного підпорядкування одному національному диспозиційному осередкові не є монополем публіцистів чи членів „Фронту Національної Єдности". Це нині загально-національна туга. Йде тільки про те, як звести до спільного національного знаменника світогляді та політичні прямування окремих партійних ґруп в одному осередку, щоб він набрав в очах суспільности сили і значіння всенаціонального авторитету та виріс орґанічно до висот національного проводу, якого слухати стало б обовязком національної дисципліни.

Даремно шукаємо за проектом чи схемою якоїсь розвязки цієї пекучої та нині невідкладної проблеми у вступних статтях „Українських Вістей". Ні багатомовний п. Іванейко, ні його наступник п. Я. О., що у статті „Будьте послідовні" пробує полемізувати з „Ділом", закидуючи йому „партійну заскорузлість", не зуміли підійти до справи ясно і конкретно, бодай у межах теперішніх часописних можливостей. Автор другої передовиці в „Українських Вістях" п. Я. О., замість конкретно казати про орґанізацію спільного національного проводу на основі порозуміння партій та орґанізацій, рекомендує авторитативно свою партійну лавочку, „Фронт Національної Єдности", як міжпартійний всенаціональний центр ось якими словами: „**Він** (автор передовиці в „Ділі") **напевно знає, що 6 літ існує в нас політична орґанізація, яка визнає засади одного проводу в нації, щоб у той спосіб нація стала сильною**".

З отсією саморекламою виступи „Українських Вістей" у справі „твердолобої української політичної верхівки" набирають своєрідного значіння, на всякий випадок ця реклама власної ґрупи відбирає виступам єдинофронтівських публіцистів значіння і навіть повагу. Бо коли провідники Фронту Національної Єдности дійсно хочуть, щоб їх виступи брати поважно, повинні в загально-національнім хорі за орґанізаційним зединенням не висувати самих себе на місце, яке в істнуючих реальних обставинах може уґрунтуватися тільки як результат широго порозуміння усіх політично-творчих груп нації.

Коли Фронт Національної Єдности вперто претендуватиме на єдиновластя серед нашого громадянства, то цим він саме буде найбільшою перепоною до національного обєднання та до утворення одного національного проводу.

Ґгудка на могилу д-ра Степана Смаль-Стоцького.

У ПЕРШІ РОКОВИНИ ЙОГО СМЕРТИ.

Почуваюсь до громадянського і товариського обовязку згадати про покійного професора д-ра Степана Смаль-Стоцького у перші роковини Його смерти, щоб з другого боку насвітлити спомин п. Ст. Сірополка, що був у „Ділі" з 17. ц. м. п. н. „Все життя — одній меті".

Д-р Степан Смаль-Стоцький походив з Галичини, з Немилова радехівського повіту, і був учеником ґімназії у Львові. Вже як ґімназійний учник займався разом з товаришами Степаном Федаком і Теодором Олексевичем приготуванням матеріялів до видання **„Рускої Бібліотеки"**, що виходила під проводом професора о. Ігнатія Онишкевича у Львові від 1877. року. Фільософічні студії відбував Стоцький у Чернівцях та у Відні і вже у 1884. р. став надзвичайним професором української мови й літератури в університеті у Чернівцях, після смерти о. проф. Ігнатія Онишкевича.

У тому часі, коли д-р Степан Смаль-Стоцький прийшов на професора університету в Чернівцях, була там українська громада незорґанізована, так, що одинокою установою нашого громадянства було там касинове Товариство „Руска Бесіда", в котрому сходилися деякі члени на читання ґазет; поза цим не було там ніякого життя. Та як ми зі Львова зверталися тоді до черновецької громади українців, то звідти обзивався тільки один чоловік в особі Івана Тимінського, скарбового урядовця в Чернівцях. Тому проф. Стоцький мусів там **майже з нічого творити живу громадянську організацію** у всіх ділянках національного життя.

„Руску Бесіду" треба було перемінити на просвітне товариство, таке, як наша „Просвіта" у Львові; Міщанську Читальню взяти з рук русофільських і робити підготування до будови „Народнього Дому" в Чернівцях. До того всього Стоцький приєднував усіх наших громадян доброї волі, щоб з Буковини створити український край.

За цим пішло те, що Стоцький поставив на Буковині українську ґазету **„Буковина"** (1885); постарався про розвій **українського шкільництва** аж до середніх шкіл (1896), та не забув про українську **кредитову кооперацію** з „Руською Касою" в Чернівцях і „Селянською Касою" як союзом українських райфайзенок (1889—1903).

Пригадую собі, що з приводу великого ювилею Івана Котляревського, батька відродження української літератури для всієї України, в дні 1. листопада 1898. р. відбулась у великій салі „Народнього Дому" у Львові наша **наукова академія** і тут проф. д-р Степан Смаль-Стоцький виголосив світлий реферат на тему: **„Значіння „Енеїди" Котляревського для відродження українського слова"**.

Під враж̇інням його реферату нагадалася мені була подія з моїх молодечих літ, коли я як ученик ґімназії у Станиславові оповідав у часі ферій мому дідові о. Степанові Козоровському в Тисьмениці (1877. р.), як нам у ґімназії викладав проф. Евген Желехівський про „Енеїду" Котляревського. Та як мій дід побачив, що я дуже захоплююсь цим предметом, то він з радости станув передімною та сказав до мене: Ти собі думаєш, що я не знаю „Енеїди" Котляревського?.. І зараз зачав з памяти деклямувати:

Еней був парубок моторний
І хлопець — хоч куди козак!..

Я подумав тоді, що проф. Стоцький **зрозумів добре слова Котляревського**, коли іскра рідного слова ще тліла в душах дідів — доки не запалала вогнем у душах внуків...

Наш Стоцький не залишав при всяких громадянських обовязках також праці у своєму науковому званні: української мови і літератури; за це й здобув собі заслужене імя: **академіка.**

І до політики мусів Стоцький ставати, щоб у буковинському соймі українців не репрезентували німці та волохи, як було передше, а **українські посли.**

Д-р Степан Стоцький вийшов зпоміж нас, галицьких українців, і за ввесь час своєї діяльности був у щирих звязках з нами, бо він розумів, що значить: **обєднання змагань усіх українців.** І тому ми всі зберігаємо про нього вдячну память!

Д-р Кость Левицький.

17. VIII. 1939.

Так виглядає це в Милованні...

СПРОБА РЕПОРТАЖУ З ГОСПОДАРСЬКО- САДІВНИЧОЇ ШКОЛИ „ПРОСВІТИ".

Термометер на вікні школи показує + 26° у тіні, на годиннику є 14.00.

У миловanській Господарсько-садівничій Школі „Просвіти" це пора, коли скінчився пополудневий відпочинок: у 12-ій був обід, на який хлопців скликав до харчівні, за великі столи дзвінок, дижурні з учнів-курсантів подали помідорову юшку й добре омащену лемішку, година відпочинку — і до праці. Це жнива, час гарячий (звозять овес!) і роботи повні руки. Вчителі й помішники щодень відбувають конференції, щоб устійнити плян практичних зайнять, бо саме тепер усе зійшлося разом і є змога чимало чого навчити. На гумні гурт учнів під проводом „господаря" кладе раціональний стіжок. Три інші гуртки є в городі, де з ними „городник": один обтинає бічні гони й чопики у шкілці дерев, другий збірає насіння буряків, третій пакує у великі скрині помідори, що достигали в окремій, цього року збудованій дозрівальні зі скляним дахом. Завтра ці скрині поїдуть до Станиславова, в касу школи впаде кількадесять золотих.

Та працювали в той день, який описую, учні не лише чотирма гуртками. У величезному господарстві школи, що має більш 200 моргів і 48 з них безпосередньо коло школи, — під садом, подвірям, городами і шкілкою, — скрізь можна було їх зустрінути. Директор школи, інж. Мих. Панашій, веде її на зразок західне-европейських (сам він — абсольвент високих господарських шкіл у Німеччині й б. директор госп. школи на Поморі), а досвід у них наказує розділювати учнів у практичних вправах так, щоб кожний учень власними руками і власним досвідом, під оком вчителя чи помічної сили, перейшов докладно вивчене у ранішніх годинах. Чого в ці ранішні години вчаться? Крім загально-освітніх предметів — релігії, української й польської мови, рахунків та основного законодавства — ще цілу низку фахових предметів: управи ріллі, організації малого господарства, годівлі тварин, городництва, садівництва й пасічництва, ветеринарії й гігієни. Все це, рівнобіжно з викладами, вивчають і практично: мин. року, коли підчас мого побуту викладав д-р Вол. Юзьвяк ветеринарію, учні відбували цілі виклади на оборі, у зразкових стайнях та хлівнях, де расові корови, коні й ріжних рас безроги, а коли одного вечора коло 20-ої години захворіла корова, то всіх учнів викликано знову до стайні, щоб вони наявно навчилися, які тієї хвороби симптоми і як рятувати худобу. Це було, кажу, в год 20, хоч трудящий день учнів кінчається точно в 19-ій вечерою, а гурт їх, що стояв при світлі ліхтарень коло хворої тварини і слухав викладу, був справді символом всієї тієї школи.

Така наука — вранці виклади від 8—12 й пополудні практичні вправи від 14 до 19-ої — мусить давати висліди. За 11 місяців побуту у школі (курс починається 20. січня і триває до 20. грудня) учень-курсант має в голові та нотатках все теоретичне знання про модерне й раціональне господарювання, його руки знають цю теорію переводити у практиці в життя. А коли додати до цього ще й те тісне, братерське відношення, яке є між учителями й учнями, їх працю над собою в самоосвітньому гуртку та ведення харчівні-кооперативи, то ясно, що зі школи виходять не тільки фахово освічені, але й громадсько вишколені молоді громадяни, нове село, якого нам так бракує і яке мусить швидко наростти.

Стою на кручених сходах, у просторому голі шкільного будинку. Учні сходять униз зі своїх кімнат на першому поверсі. Є серед них ріжні — русяві й брюнети, високі й малі ростом, але в кожного в лиці пробивається інтеліґенція, щось власне з того, що більш року вже слухають викладів, читають книжки з великої шкільної бібліотеки, живуть спільно великим гуртом. На горі, у котрійсь спальні грає скрипка. Знаю: високий, кучерявий юнак у вишиваній сорочці, що кожну вільну хвилину звязує з нею, як з найдорожчою істотою. А оцей широкоплечий русявий, з малими вусиками? Це курсант Окопний, маляр-самоук, з тих, що недавно мали свою виставу у Львові. Доволі взяти в руки „Осу", ґазетку школи, яку він розмалював і розписав, щоб добачити завдаток таланту. Та чи тільки ці два? Кожний тут має свою „професію": цей в окулярах, кажуть, навіть вірші пише, той кучерявий — стрижій першої кляси, ці три — сини емігрантів-придніпрянців. Ріжний „народ" посходився до школи, від малого гуцулика Мочерняка до худого, костистого поліщука Ярмолюка. Всі розходяться до праці і тільки чорнявий Головацький станув під дверима канцелярії зачесаний і вимитий: іде по пошту, по яку ходять на зміну — щодня інший. Цього діла теж треба навчитись.

Розійшлися. У великому, просторому будинку втих гамір. В канцелярії чергова конференція: дир. Панашій (густі чорні брови й сива, як голуб чуприна, що мимохіть викликує респект), обговорює щось з коренастим інж. Ґреськом, вчителем годівлі та інж. Керницьким, вчителем управи ріллі. Останній тільки недавно прийшов до школи в Милованні з однієї школи у Великопольщі і привітавшись зі мною, сказав:

— Ви знаєте, я почуваюся щасливий, що я тут, серед своїх, за якими стільки літ тужив...

В канцелярії є ще й панна Міля, секретарка школи. Вистукує щось на машині. Ввечір, коли учні зійдуться, вона бере скрипку і вчить хор. А ті, що не мають голосу, до вечері йдуть грати у відбиванку під липи.

Милованські липи!.. Старі, височенні, вони одні залишились з колишнього великого двірського парку і тямлять ще той партеровий двір, який трицять років тому купила „Просвіта" при парцеляції від митр. Шептицького та який перебудовано опісля у великий двоповерхозий будинок нинішньої школи. Ці липи стоять алеєю і може згадують своїм пошумом ще ті часи, коли під ними, як каже місцевий переказ, відбувалися екзекуції селян-панщизняків. Стоять липи і дивляться на бляшану баню церкви, що вистає понад хати й сади, на сільські стріхи села, що збігає з горбків, на далекі ліси на овиді, сусідню Вільшаницю і Юрківку. По той бік лип цвитуть великі грядки чудових ґлядіоль, по цей шкілки овочевих дерев і винограду паряться у сонці, а там сад, плянтації помідорів, знову шкілки, городовина і безліч прегарних далій, що обрямували головну стежку в городі...

Похилені білі сорочки тут і там — це учні працюють. Гомін з вікон канцелярії — це вчителі радяться. А подорозі на велике гумно школи, де ходять повагом великі руді айлендри з бляшками на крилі (контроля несности!) скрипливо котиться виверщений віз, везе снопи.

У праці нікому не в голові політичні напруження, поїздка Чяна, промова Форстера й інші спроби нервів. Ніби доказує Милованя, що ніпричому це все для нас і що важний є тільки труд та напружені в роботі мязні рук і складки чола.

А над усім сонце. Блискуче, сліписте, міцне сонце серпня. Обсипало золотом горби поля, дерева, хати — і ще яснішим розмалювало рівний високий будинок милованської господарської школи „Просвіти", де селянські сини вчаться бути справжніми сучасними селянами, піонірами поступового господарства.

Анатоль Курдидик.

Комунікат Німецького Інформаційного Бюра про німецько-совітський пакт неаґресії.

БЕРЛІН, ПАТ. НІМЕЦЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ БЮРО ОГОЛОСИЛО КОМУНІКАТ ТАКОГО ЗМІСТУ:

НІМЕЦЬКИЙ ТА СОВІТСЬКИЙ УРЯДИ ДІЙШЛИ ДО ПОРОЗУМІННЯ У СПРАВІ ЗАКЛЮЧЕННЯ ПАКТУ НЕАҐРЕСІЇ. МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ РІБЕНТРОП ВИЇДЕ В СЕРЕДУ 23. Ц. М. ДО МОСКВИ, ЩОБ ПОКІНЧИТИ ПЕРЕГОВОРИ.

НІМЕЦЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ НА ПЕРЕГОВОРИ З СССР.

Мін. Рібентропові товаришитимуть у подорожі до Москви держ. підсекретар Ґавс, перекладчик д-р Шмідт та начальник пресового виділу міністерства закордонних справ.

Ще в понеділок був Рібентроп на замку Фушль.

НІМЕЦЬКІ ПОЛІТИЧНІ КОЛА ЗАСКОЧЕНІ?

Німецькі ранішні часописи приносять на першому місці комунікат про виїзд мін. Рібентропа, без ніяких коментарів.

Політичні кола Берліна твердять, що не були поінформовані про плян Гітлера, заключити пакт неагресії зі СССР.

Чи німецько-совітський пакт неаґресії обовязуватиме на випадок німецького нападу?

ФРАНЦУЗЬКІ КОМЕНТАРІ ДО ВІСТКИ ПРО СОВІТСЬКО-НІМЕЦЬКЕ ПОРОЗУМІННЯ.

ПАРИЖ, ПАТ. Вістка про ПОСТАНОВУ НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ, ЗАКЛЮЧИТИ ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ ЗІ СССР, не викликала сильнішого враження у французькій публичній опінії: Частина французької опінії, а саме впливові праві кола, вже віддавна обвинувачували совітську дипльоматію, що вона веде подвійну гру, та домагалися, щоб зірвати переговори зі СССР та не втягати тої держави до европейських справ.

Відповідальні кола чекають на оголошення змісту заповідженого пакту, а саме, чи напр. буде в ньому клявзуля напасника, яка передбачує, що ПАКТ ПЕРЕСТАЄ ОБОВЯЗУВАТИ НА ВИПАДОК, ЯК ОДНА СТОРОНА ВИКОНАЄ АҐРЕСІЮ.

У париських політичних колах підкреслюють, що Берлін використовує вістку про недалекий пакт неаґресії з Москвою для закордонної та внутрішньої пропаґанди.

Анґлія і Франція домагаються вияснення у справі совітсько-німецького пакту неаґресії.

ВРАЖІННЯ В АНҐЛІЇ.

ЛЬОНДОН, ПАТ. Вістка про те, що Німеччина рішила заключити пакт неаґресії зі СССР наспіла до Льондону занадто пізно, щоб льондонська преса вспіла глибше застановитись над значінням того факту. Тому у льондонських ранішніх часописах ще не було коментарів.

Зате часописи широко інформують про плян того пакту неагресії, про подорож Рібентропа до Москви та про можливі наслідки на московські переговори з Анґлією та Францією. Часописи передбачують, що оба амбасадори: британський та французький звернуться ще у вівторок до Молотова та будуть домагатись офіційного вияснення, яке є становище Совітів до дальших переговорів з Анґлією та Францією про пакт союзу.

„Дейлі Експрес" підкреслює в коментарі, що візита Рібентропа в Москві не може вплинути на британські зобовязання супроти Польщі та висловлює погляд, що німецько-совітський пакт неагресії не зможе глибше вплинути на теперішню ситуацію. Те, що оголошено комунікат про плянований пакт, уважає „Дейлі Експрес" скорше кроком у царині слів, ніж у царині реальної політики.

ЛЬОНДОН НЕ ТРАТИТЬ НАДІЇ?

Навіть коли б СССР підписав пакт з Німеччиною — твердять буцімто в Льондоні — це не перешкодить Москві переговорювати у справі союзу з Анґлією та Францією. СССР — мовляв — має такі пакти з багатьма державами — в кожному з них є клявзуля, що уневажнює пакт на випадок, як один із сиґнатарів виконає на когось аґресію. СССР не вірить Гітлерові — навіть остерігав західні великодержави.

Німецько-совітський пакт може навіть приспішити московські переговори, а то большевицькі кола були невдоволені, що анґльо-французька військова делеґація не мала повновластей, щоб заключити договір.

Британська опозиція без сумніву використає ту подію, щоб заатакувати Чемберлена.

СССР шантажує Анґлію та Францію?

ІЗОЛЯЦІЯ ЯПОНІЇ.

Як подає „Експрес Вечорни" з 23 ц м., у Льондоні висловлюють погляд, що головним наслідком совітсько-німецького пакту неаґресії буде ізоляція Японії. СССР заключить той пакт, щоб дістати вільні руки на Далекому Сході. В таких умовинах годі припускати, щоб Японія могла приступити до осі Рим—Берлін.

Льондонська преса твердить, що японського амбасадора в Берліні ґен. Ошіму, який є великим прихильником співпраці з Німеччиною та Італією, не поінформовано про переговори зі СССР у справі пакту неаґресії.

Британські офіційні кола висловлюють здогад, що СССР приступив до переговорів з Німеччиною, щоб змусити Анґлію і Францію приняти його домагання.

Німеччина пропонує поділ Югославі?

ДАЛЬШІ ПОГОЛОСКИ ПРО НІМЕЦЬКИЙ УЛЬТИМАТ ДО МАДЯРЩИНИ.

Париж та Льондон занепокоєні німецьким натиском на Мадярщину; на тему розмов Чакія з Рібентропом ходять ріжні поголоски.

Одні говорять, що Чакієві поставили 5-денний ультимат, домагаючися дозволу на перемарш німецьких військ через мадярську територію. Інші твердять, що Німеччина пропонує поділ Югославії, при чому Італія дістала би Словенію, Мадярщина — Хорватію. Крім того Мадярщині буцімто обіцюють Словаччину й Семигород.

Мадярщина мабуть дальше погоджується лиш на постачання збіжжа для Німеччини на випадок війни, не на перемарш військ.

Італійська адміралія покликала під зброю резервістів.

РИМ, АТЕ. Як твердить „Ексчендж Телеграф", італійська адміралія покликала до активної служби кілька річників резервістів.

ІТАЛІЯ ЗАПРОШУЄ БУВШОГО НЕГУСА ДО АБІСИНІЇ?

ЛЬОНДОН, АТЕ. „Дейлі Скеч" подає, що італійський уряд звернувся до Гайле Селясіе з пропозицією, щоб він вернувся до Абісинії та поміг італійцям у присмиренні краю. Італійці буцімто вже нераз робили такі пропозиції, але це перша, над якою неґус поважно застановляється.

Що писало „Діло" 50 років тому

24. серпня 1889 року.

ЦАР У ПОЧДАМІ.

З Берліна повідомляють, що там уже напевно сподіваються приїзду між 5. і 8. вересня, тільки зустріч не відбудеться в Берліні, а в Почдамі, бо й німецький цісар не гостив у Петербурзі лише у Петергофі. Візита ця зрештою матиме зовсім особистий і родинний характер, а не політичний. „Гамбурґ. Кореспондент" до вістки про гостину царя подає такий коментар: Маловажною річею є, чи справа гостини царя в Берліні рішиться позитивно чи негативно. Коли цар не приїде, то брак міжнародньої чемности спаде на того, хто її спричинив. Він самий і тільки він тоді буде понижений. Само питання приїзду або неприїзду царя не матиме ніякого значіння для справи удержання миру, а добре поінформовані кола бачать тільки в тім акт нечемности. Для ходу европейської політики справа подорожі царя — зовсім байдужа.

НИЗЬКИЙ СТАН ВОДИ В ПРУТІ.

На Пруті під ЧерніВцями так упала вода, як того не памятають від 30 літ. В кожному місці можна перейти Прут в брід. На дні Прута лежить багато дубових пнів, що зовсім вже почорніли від довгого лежання і багато спекулянтів зазіхає на цей цінний матеріял. Цими днями найшли теж залізний якір ваги кілька сотнарів і проміром двох сляжнів. Він лежить ще певно з того часу, коли по Пруті їздили кораблі, а було це перед кількома століттями.

СЛОВАЧЧИНА ЗАКЛЮЧИЛА ВІЙСЬКОВИЙ СОЮЗ З НІМЕЧЧИНОЮ?

Райтер приніс вістку, що Словаччина заключила в понеділок з Німеччиною військовий союз, на основі якого Німеччина бере на себе оборону словацької території.

Чеські та словацькі робітники будують під німецьким проводом укріплення на польсько-словацькому кордоні. У Братиславі вже є німецька місія.

НІМЕЧЧИНА ПЛАТИТЬ РУМУНІЇ ЗА НАФТУ ГАРМАТАМИ?

„Дейлі Експрес" подає з Букарешту, що Німеччина запропонувала Румунії платити за нафту важкою артилерією. Румунія приняла пропозицію. Німеччина дістане 60.000 тон ропи, з того 40 000 тон негайно.

Перші німецькі гармати привезуть до Румунії в найближчому часі; їх уставлять у Констанці.

НІМЕЧЧИНА РОБИТЬ ЗАКУПНА В АНҐЛІЇ.

На рахунок Німеччини зроблено в Льондоні великі закупна ґуми, міди, цини й олова. За минулих 3 тижні німці поробили закупна на понад 2,000.000 фунтів, з негайним терміном достави.

Ці закупна занепокоїли анґлійців, бо вони збільшують военний потенціял Німеччини, зменшуючи рівночасно британські припаси сирівців, які важко буде наборзі доповнити на випадок війни.

Ця справа була предметом нарад уряду.

—o—

ЯПОНІЯ ВИПОВІСТЬ ДОГОВІР ДЕВЯТЬОХ ДЕРЖАВ?

ТОКІО, АТЕ. „Ашаґі Шімбун" приносить вістку, що японський уряд розглядає тепер питання, чи не виповісти договору 9-ох держав, що його підписали в 1922. р. у Вашинґтоні Японія, Анґлія, Франція, Америка, Італія, Бельгія та Голяндія, зобовязуючись шанувати незалежність та інтеґральність Китаю.

Становище Японії до німецько-совітського пакту.

ТОКІО, 22. 8. ПАТ. Агенція Домеї оголошує комунікат, помітно інспірований, який свідчить про велике враження, що його викликала вістка про думку заключити совітсько-німецький пакт неагресії. Агенція схоплює реакцію, яку ця вістка викликала в японських урядових колах у такий спосіб:

1) Хоч заявляють, що совітсько-німецький пакт неагресії сам собою не має бути суперечний із протикомінтернівським пактом, треба висловити жаль, що німецький уряд пішов на таке рішення зовсім несподівано. Воно тимбільше жалюгідне, що Німеччину та Японію лучили приязні взаємини.

2) Японський уряд мусітиме знову розглянути европейську ситуацію, щоб пристосувати свою поведінку до нової ситуації, яка витворилася внаслідок німецької ініціятиви.

3) Японський уряд рішив домагатися вияснень щодо дійсних задумів німецького уряду, щоб негайно після того скликати конференцію 5 міністрів та вирішити, яке буде становище Японії до проекту німецько-совітського пакту.

ІТАЛІЙЦІ ПРО НІМЕЦЬКО-СОВІТСЬКИЙ ПАКТ.

Як подає „Ілюстровани Експрес Вечорни" з 23. п. м., італійська преса вдоволена вісткою про німецько-совітський торговельний договір, бо він становитиме перешкоду у штабових переговорах між СССР та Анґлією і Францією.

СОВІТСТЬКИЙ КОМУНІКАТ ПРО ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ З НІМЕЧЧИНОЮ.

МОСКВА, 22. 8. ПАТ. ТАСС повідомляє: Після заключення німецько-совітського торговельно-кредитового договору, виринає справа поправи політичних взаємин між Німеччиною та СССР. Виміна поглядів у цій справі між совітським урядом та німецьким, дозволила ствердити, що по обох сторонах існує бажання обох сторін злагіднити напруження їх взаємин, бажання відсунути загрозу війни та заключити пакт неагресії.

Щоб нав'язати відповідні розмови, прибуде в цих днях до Москви міністр закордонних справ Німеччини фон Рібентроп.

ЯКИЙ ВПЛИВ МАТИМЕ ПАКТ НЕАҐРЕСІЇ НА ВІЙСЬКОВІ ПЕРЕГОВОРИ В МОСКВІ?

ПАРИЖ, 22. 8. Авас повідомляє з Москви, що совітські урядові кола запевнюють, що приїзд мін. Рібентропа до Москви, щоб заключити пакт неагресії між Німеччиною та СССР в нічому не перешкоджує далі вести переговори між Совітами, Францією та Анґлією у справі трипорозуміння проти аґресії.

Совітські кола в Льондоні теж висловлюють погляд, що нема ніяких причин, щоб припинити розмови трипорозуміння. У згаданих колах пригадують, що всі дотеперішні пакти неагресії, що їх Совіти заключували, мали все застереження, яке передбачувало, що „на випадок агресії одної зі сторін проти іншої держави, друга сторона, що заключила договір, може його виповісти без попередження". Здогадуються тут, що таку точку умістять теж у проєктованій умові німецько-совітського пакту неаґресії.

—o—

Мін. Рібентроп виїхав уже до Москви.

БЕРЛІН, 22. 8. ПАТ. Мін. Рібентроп відлетів сьогодні літаком до Москви, куди прибуде завтра передполуднем, перебувши ніч у Кеніґсберґу. Із мін. Рібентропом виїхав цілий почот, між ін. державний підсекретар Ґавс — начальник правного відділу міністерства закордонних справ Німеччини та радник Шнурре, який підписав перед трьома днями німецько-совітську торговельну умову.

—o—

Відгомін німецько-совітського пакту неаґресії

В ЛЬОНДОНІ.

ЛЬОНДОН, 22. 8. ПАТ. Вечірня льондонська преса містить уже довші коментарі на тему німецько-совітського пакту неагресії:

„Івнінґ Нюс" пише, що в Берліні повідомлено про пакт у катеґоричний спосіб, у Москві у менше обовязуючий спосіб, пригадуючи текст анґлійської декларації, що її зложив Чемберлен 31. березня в парляменті. Французько-британське порозуміння щодо помочі для Польщі не було залежне від того, щоб Совіти приступили до французько-анґлійського порозуміння. Далі той часопис здогадується, що совітсько-німецька умова, зладжена в найбільшій тайні, не є твором останніх днів. Вона мабуть датується ще від квітня, коли Німеччина зірвала морський договір із Анґлією. Коли Райхові не вдалося дістати від Великої Британії вільної руки на Сході в заміну за морську умову, тоді Німеччина сама звернулася на схід, до партнера, якого так часто сама пятнувала. Оборонні розпорядки Великої Британії ніколи не були скалькульовані на підставі кооперації зі Совітами. Можливе, що пакт Німеччини зі Совітами збільшить постанову Німеччини на знищення Польщі, але він не ослабить постанови Великої Британії та Франції підтримати свої зобовязання без уваги на те, що сталося би.

Ліберальний „Стар" твердить, що в політиці великодержав ще не було прикладу такого цинічного відвернення політики. Сталін, якого вважали довший час людиною, що виявляє якнайбільше запалу, ніж якийнебудь із мужів демократичних держав, стримати агресію, тепер перший витягає руку до найбільшого агресора. Далі той часопис здогадується, що німецьке рішення є тільки стратеґічним ходом.

„Івнінґ Стандарт" довідується з якнайбільше конкретного джерела, що Німеччина не повідомила свого другого партнера осі, Італії, про свої переговори зі Совітами. Загальне переконання, що оба партнери, які хочуть заключити пакт неаґресії, грають у небезпечну гру. Враження, що його викликала вістка про плянований німецько-совітський пакт, в Італії, Японії та Еспанії зовсім не додатне.

В ПАРИЖІ.

Пополуднева французька преса та становище французьких політичних кол виявляють, що французька прилюдна думка вдержує спокій у звязку з несподіваним ходом німецької дипльоматії. В Парижі приймають до відома запевнення Москви, що пакт неаґресії з Німеччиною зовсім нічим не перешкоджує вести далі французько-анґлійсько-совітські розмови на тему військового союзу.

„Парі Суар" пише, що головне значіння вістки про совітсько-німецький пакт неаґресії спирається на тому, що її проголошено саме в моменті найбільше напруженої европейської ситуації. Той часопис ставить запит, чи дійсна, головна причина значіння того факту не спирається на тому, що Совіти хотять присвятити свою увагу подіям на Далекому Сході, задержуючи невтральне становище супроти европейських подій.

„Парі Міді" підкреслює, що совітсько-німецький пакт неаґресії нічим не змінює міжнародньої ситуації, бо Анґлія та Франція вже вирішили прийти з допомогою Польщі, коли б на неї нападено. Льондон вдержує свою холодну кров, німецький хоп зовсім не схвилював анґлійської зимної крови. Те саме слідно і в Парижі. Нова метода застрашення не вдалася. Сьогоднішня рада міністрів видасть розпорядки, які потрібні в теперішній міжнародній ситуації. Автім французький військовий апарат приготований уже на всякий випадок.

Дипльоматичний кореспондент „Інтрасіжан" пише, що совітсько-німецький пакт може означати або деякий натиск на Льондон і Париж, щоб вони поспішилися і заключили союз із Москвою, але може воно теж бути відскочнею для канцлера Гітлера, щоб дати йому змогу вийти з важкої ситуації, в якій він опинився. Той проєкт пакту може бути теж новим успіхом, що його Гітлер захоче проголосити на конґресі в Нірнберґу. І той часопис запевнює, що Анґлія та Франція прийдуть Польщі негайно з допомогою, якби вона почувала себе загроженою.

„Тан" пише, що ніколи в історії світ не був свідком такої вольти і таких ходів всупереч проголошуваним ідеольоґіям. Той пакт проти природи, був для німецького уряду найкращою асекурацією перед анґлійсько-французько-совітським мілітарним порозумінням. Одночасно він був натиском на Японію, яка вагається із приступленням до союзу з державами осі. Якщо німецько-совітський пакт підпишуть, то воно означатиме, з уваги на брак спільної границі німецько-совітської, резиґнацію Райху з експансії на Схід та на Україну в напрямі Чорного Моря, що до недавна було головним мотивом німецької політики на Сході. Той пакт був би одночасно кінцем протикомінтернівського пакту, скерованого проти Совітів. Можливе, що Гітлер змагає до дипльоматичного успіху для внутрішньої користи, щоб тим більше натиснути на Польщу.

В РУМУНІЇ.

БУКАРЕШТ, 22. 8. ПАТ. Вістка про недавнє заключення совітсько-німецького пакту неаґресії, викликала загальне заскочення в румунських політичних колах та серед румунського громадянства, не лиш як сам факт, але як метода, що її застосував непримиримий досі ворог Совітів.

Часопис „Семинаруль" призадумується над наслідками такого пакту та підкреслює, що він є болісним ударом для партнерів протикомінтернівського пакту.

„Індепендане" пояснює собі проект пакту тим, що Совіти хочуть відсунутися від европейських справ.

У РИМІ.

РИМ, 22. 8. ПАТ. „Ресто дель Карліно" пише, що Німеччина рішилася на свій крок за згодою та порадою Риму. Саме останніми часами італійський уряд затіснював господарські взаємини зі Совітами, для яких італійські сточні будували кораблі.

„Джіорнале д'Італія" пише, що німецько-совітський пакт доповнює систему італійських пактів, які Італія заключила зі Совітами в лютому 1924 р., відтак договір приязни в 1933 р. та вкінці 7. II. п. р. нову широку торговельну умову. Всі ті пакти не мають нічого спільного з ідеольоґічними ріжницями. Далі той італійський часопис оправдується, що Італія ніколи не брала участи у військових експедиціях чи політичних круціятах проти Совітів.

Агенція „Інфор" коментуючи заповідь німецько-совітського пакту пише, що ця вістка не викликала в Римі ніякої несподіванки. Одиноким моментом, що його можна було вважати непередбаченим, це хіба обставина, що заключення совітсько-німецького пакту можна було сподіватися після розвалу переговорів між західними великодержавами та Совітами.

Нова умова не означатиме ніякої зміни взаємних у політиці обох держав осі.

В ЛАТВІЇ.

РИГА, 22. 8. ПАТ. Латвійська ранішня преса принесла вістку про німецько-совітський пакт неаґресії без коментарів. Пополуднева преса принесла багато цитатів французької та анґлійської преси та подала вістку, що проект того пакту не викликав у польських колах ніякого враження. Той пакт нічим не змінив рівноваги сили в Европі та лиш доказує, що Совіти хочуть відступити з европейської гри.

В БУДАПЕШТІ.

В будапештенських політичних колах оцінюють заповідь совітсько-німецького договору спокійно, вважаючи, що крок Німеччини має радше демонстративне значіння як практичне. В мадярському громадянстві зближення Райху до Совітів викликало якнайгірше враження, що зрозуміле, бо Мадярщина здавивши в себе большевицьку революцію, вела незвичайно енерґійно протикомуністичну акцію.

В БЕРЛІНІ.

„Ґамбурґер Фремденблят" заявляє, що німецько-совітський пакт неаґресії не буде нічим іншим, як поворотом до політичних метод Бісмарка.

Вістка про пакт неаґресії викликала в Берліні зрозуміле враження. Вулиця знайшла в цій вістці „запевнення мира" в переконанні, що держави фронту мира відступлять. Урядові німецькі чинники намагаються якнайбільше підкреслити значіння совітсько-німецького пакту про ненапад, при чому говорять про нього як факт уже довершений.

Конфіската „Діла".

Вчорашне (190) число „Діла" підпало конфіскаті за (подаємо, як у рішенні львівського городського старости) вістку, що починається у наголовку від слів „Німецько-.." в цілости з наголовком і за статтю п. н. „Сучасна доба і українська справа" від слів „В орбіту" до слів „інтересів", від слів „нашим" до слів „заломитись", від слів „і чи ми" до слів „моменту", від слів „У визвольних" до кінця статті. Поліція забрала видрукований наклад ми видали другий.

З природи і життя.

Добрі та лихі настрої.

Підчас свого життя людина підлягає добрим та лихим настроям. Їх причина часто навіть нам самим незнана і часто лежить у нашій підсвідомости. Підсвідомість це велика частина нашого духового життя, ще й досі дуже мало прослііджена, а яка має величезний, таємничий вплив на організм людини. Не знаємо точно, як засувати царину і сили цієї підсвідомости, зате знаємо, що всякі душевні враження знаходять в нашому фізичному житті свої відповідники. І так радість і взагалі приємні враження життя відбиваються на нашому лиці погідним виразом і зарожевленою шкірою, страх викликує блідину, гнів чи сором нагаяє кров до голови і викликує сильні румянці. Навіть якщо якесь почування не виявиться назверх, воно викликує якісь зміни у складних процесах нашого організму.

ЗВОРУШЕННЯ І ВОЛОСОВАТІ СУДИНИ.

У тому взаємному впливі фізичних та психічних чинників беруть активну участь т. зв. волосоваті кровоносні судини, себто найніжніші судини, що ними перепливає кров. Вони лежать поміж бючками (артеріями), що проводять свіжу кров зі серця до тіла, а жилами, що збирають зужиту кров з тканок і органів тіла і відпроваджують її до серця. Ті волосоваті судини, це дуже маленькі каналики, видні тільки під мікроскопом. Вони такі гнучкі, що можуть розширятися і звужуватися за найменшим навіть подражненням. Їх дія залежить від потреб клітин тіла, що прилягають до них. Коли мязні при фізичних зусиллях потребують більшого добору кисня, тоді волосоваті судини розширяються, щоб до мязнів у дії допровадити більше крови і тимсамим кисня. Є це виключно фізичний процес, але праця кровоносних судин не кінчається на цьому. Получення психічних вражінь з волосоватими кровними судинами відбувається нервами. Знаємо, що найніжніші розгалуження нервів мають свої закінчення у стінках тих судин, а це вже вияснює, чому всякі зворушення як страх чи радість викликують свій вплив на кровообіг. Наша нервова система подібна до телеграфічного апарату переносить до кровоносних судин психічні подражнення, добрі чи лихі настрої, а це виявляється як більше чи менше накровлення шкіри.

НАСТРОЇ ТА ЗДОРОВЛЯ.

Не тільки лікар, але кожна людина помітила, що видужання хворого в дуже великій мірі залежить від його психічного стану. Психічний добрий настрій часто навіть забезпечує перед закаженнями, бо тоді в організмі появляється живіший обіг крови і більша відпорність. Заразні викликують тільки там недугу, де знаходять відповідне підложжя. Зле накровлена слизова болона рота і носа, через яку дістаються заразні до організму, є саме таким пригожим підложжям. Тому лихий настрій сприяє багатьом недугам, а головно тим „з простуди".

Не тільки психічний стан впливає видатно на наше психічне самопочуття, але і навпаки. — фізичний стан окруження і організму має вплив на наші психічні настрої, про це вчить нас наш щоденний досвід. Понурий, дощевий день навіває на нас пригноблення і сум.

Це природна поява, що виступає від утрати тепла тіла і звуження кровоносних судин. Подібних прикладів можна б навести багато. Зновуж прикладом впливу фізичного стану організму на душевний стан є залежність настроїв від стану кишок і шлунка. Ґази і шкідливі субстанції, що витворюються у хворім кормовім проводі, обтяжують кров, погіршують обіг крови, і доводять до болів голови та лихого настрою. Загально відома також нервова дражливість людей із хворим жовчевим міхурцем; при такій недузі до крови переходять усякі отрути і занечищують її.

Ці приклади вказують виразно, що усе те, що пожвавлює обіг крови — себто спорт, руханка, рух, поміркована праця, свіже повітря і сонце — є чинниками не тільки здоровля, але також доброго настрою.

Вплив тютюну на кормовий провід.

Багато говорять про вплив тютюну на організм людини, зокрема на серце, нерви і кормовий провід. Тому, що нікотина є отрутою, яку вживають сотні міліонів людей, не диво, що і вчені безупинно займаються розслідами над впливом цього масового налогу на організм людини. Два американські лікарі зайнялися справою, який вплив має курення тютюну на кормовий провід людини.

НІКОТИНА У ЗДОРОВИХ І НЕДУЖИХ.

Вони досліджували вплив чистої нікотини у здорових людей, у хворих на веред шлунка, у псів, що вдихали тютюневий дим руркою вложеною до дишниці. Виявилося, що в давках, які ще не затроюють, тютюн витворює слину і ослаблює рухи порожнього шлунка: — це мабуть є причиною відомого явища, що курці втихомирюють голод папіроскою. Зате нікотина не має впливу на квасоту шлунка і скорість випорожнювання шлунка. Тютюн не має також більшого впливу на працю травлінних заліз, що витворюють соки, потрібні до травлення (печінка, підшлункова залоза), зате помітно збільшує рухи грубої кишки. А проте коли збільшувати давки тютюну до межі, за якою приходить затроєння, тоді через спізнене випорожнення шлунка і збільшені рухи, від яких корчиться груба кишка, можуть виступити в даної людини дуже прикрі болі черева. Тому люди з хворим шлунком і схворілою грубою кишкою не повинні зловживати тютюном. З другого боку тютюн у поміркованій кількости не шкодить кормовому проводові, ані дії травління.

У вирій...

Осінь, що наближається, виганяє уже наших перелетних птахів. В ріжних околицях нашого краю можна помітити великі збори бузьків, що нараджуються над відлетом у теплі краї. Дорогами тих далеких летів понад горами і морями займається т. зв. орнітольоґія, себто наука про птиці. Бузьки з нашого краю летять переважно понад Мадярщину, понад Балкан, Босфор, Малою Азією, Сирією та Єгиптом, а деякі стада запускаються навіть углиб Африки, а то й до її полудневих країн, і тут щойно по трудах дороги, що триває понад 2 місяці осідають на зиму.

Одним з найцікавіших питань є: хто вказує птахам дорогу при поборюванні таких велитенських просторів, у мандрівках по тих їх відвічних шляхах?

ДОСЛІДИ СТАЦІЙ.

Орнітольоґічні стації, що досліджують дороги, спосіб перелету птахів, послуговуються знаками у формі перстенів, накладених на крилах чи ніжках птахів. На перстенях є вириті дати і місцевість, з якої птахи вилетіли. Досліджуючи ті знаковані птахи орнітольоґи дійшли до того, що багато европейських птахів зимує на полудневім кінці Африки. Подорожі птахів не відбуваються без перерви. Птахи опадають на землю для спочинку і поживи і щойно коли наберуть сили, підіймаються в дальшу дорогу.

Уже в січні розпочинається відлет бузьків знову до нашої батьківщини. Вони перелітають над північною Африкою, і тут їх частина залишається на ціле літо, найбільше в Марокку. Ця частина чекає своїх товаришів, що восени летять з Европи і прилучується до них до лету на полудне Африки.

БУЗЬКИ І МАГОМЕДАНИ.

Не тільки в нас люблять і шанують бузьків. Таксамо хоронять їх і в Марокку. У Африці вірять, що бузьки приносять щастя, коли загніздяться близько людських осель. Одна з побожних африканських леґенд каже, що бузьки то душі мусулманів, що відбувають покуту, а головно тих, що не відбули за життя приписаної мандрівки до гробу святого мулея в Марокку. Через те по смерти Аллах дає їм душу в тіло бузька, щоб вони могли бодай по смерти відбути приналежну прощу. Культ бузьків в Марокку такий поширений, що в деяких місцевостях будують для них окремі захисти.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на вересень 1939.

Складанки помаранчевого коліру вільні від поштової оплати.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

ПРИ ЗМІНІ АДРЕСИ

просимо подавати і стару адресу.

Зміна адреси 50 сотиків.

Природа лікує звірів.

Мисливі та дослідники тварин помітили, що зранена чи скалічена тварина, сама вміє вилікувати себе і то в короткому часі.

Один мисливий оповідає про раненого оленя, якого переслідували пси. Олень кинувся до ріки (цікаве, що ранені звірі інстинктовно прямують до ріки) і поплив проти води до малого острівцятн. Мисливий відкликав псів і пригалядався раненому оленеві. Він лежав тихо і спокійно, немов найтерпеливіший пацієнт і лизав свої рани. Так проминув тиждень. Потім олень пробував ставати на трьох ногах, а девятого дня щез з острівця.

Багато інших обсервацій над раненими і хворими тваринами виказало, що вони лікуються свіжим повітрям, чистою водою, сонячним світлом, сном та повним спочинком. Ці чинники є для них найкращими ліками, які дає їм природа. Люди, що живуть близько до природи і вміють пристособити свій організм до її законів, лікуються теж так.

НОВИНКИ

24 СЕРПЕНЬ

ЧЕТВЕР

Ст. ст. 11. серпня 1939
Евпла мч.
Лат. Вартоломея.
Сонце: схід 4.26, захід 18.29
Місяць: схід 15.40, захід 0.00

Завтра: 25. серпня. Пятниця.
Ст. ст. 12. серпня 1939.
Фотія і Анік. мч.
Сонце: схід 4.28, захід 18.25
Місяць: схід 16.21, захід 0.46.

—o—

— **Торжества на Страдецькій Горі.** Наближаються торжества на Страдецькій Горі, котрі триватимуть від 27. до 29. ц. м. включно. Як довідуємося, то вже в неділю вибираються зі Львова прощі пішо і поїздом, котрий відїздить з головного двірця до Страдча (перестанок під самою Страдецькою Горою називається Козлінка) в год. 13.50. Тому й подаємо зацікавленим порядок богослужень у Страдчу в неділю пополудні: Сповідь від години 15—21. В тім часі в год. 16. Всенощне в печерській церкві М. Б. Нерушимої Стіни; в год. 18.30 хрестна дорога (кругом Страдецької Гори). Учасники хрестної дороги доступають єрусалимських відпустів. Відтак в год. 19.30 проповідь. В год. 20.30 Акафіст Успенню П. Д. Марії і благальна пісня (в церкві на горі). Вночі ілюмінація статуї Пр. Д. Марії, котра стоїть на тому місці, де в 1243 р. зявилася була Пречиста Діва Марія на Страдецькій Горі. — В понеділок (Успення Пр. Богородиці, 28. ц. м.) служитимуться читані св. Літургії уже від години 5 рано. Співана св. Літургія розпічнеться точно в год. 10.30. Сповідь у понеділок триватиме від год. 5 рано до 14 год. Проповідують оо. Василіяни. Перша проповідь в год. 8 рано, друга на співаній св. Літургії в год. 11 передпол. Після скінчення співаної св. Літургії обхід з Найсв. Тайнами кругом страдецької церкви (на горі). — У вівторок (29. 8.) в попразен Успення Пр. Богородиці відслужиться співана Літургія в старовинній печерській церкві в год. 7 рано при престолі, на котрім уже приблизно 500 літ не відправлялася св. Літургія. Їдьмо до Страдча, щоб біля Печерської Лаври відпочити духом і поклонитися віковим історичним памяткам! Поїзд з головного двірця виїздить у сторону Страдча в год. 7.50 рано.

— **Виселення пятьох українців.** Тернопільське староство рішенням з дня 8. серпня ц. р. до ч. Б. 48/39 заборонило Теодозієві Козубові с. Томи в Гаях Великих пов. Тернопіль мешкати у прикордонній смузі повних три роки тому, що його засудив окружний суд у Тернополі на 3 роки вязниці за приналежність до ОУН. Староство рішило, що Т. Козуб с. Томи мусить покинути тернопільський повіт найдалі до 31. серпня ц. р. Подібне рішення тернопільського староства дістали: Сірант Теодозій та Ілько Фридрих з Березовиці Великої, Козуб Петро зі Смиковець та Майка Григорій з Гаїв Великих.

— **Нові черці чина оо. Редемптористів.** Преосвященний Николай Чарнецький висвятив 2. ц. м., у дні св. Альфонса, основника чина оо. Редемптористів, пятьох питомців-редемптористів на священиків у церкві оо. Редемптористів у Львові при вул. Зибликевича. Свячення приняли такі питомці редемптористи: Володимир Арвай з Югославії, Андрій Іваськевич з Комарна, Богдан Репетило з Конюшок Королівських, Володимир Багнюк з Кристинополя та Іван Нагірний з Хохлова. Слід згадати, що 7. липня ц. р. виїхав до Канади о. Йосиф Форнальчик з монастиря оо. Редемптористів зі Збоїськ на місійну працю між українців-емігрантів. Українські місіонарі оо. Редемптористи мають свою станицю в Йорктоні Саск у Канаді, де вдержують українську гімназію і крім того займаються місійною працею між нашими переселенцями.

— **Присуд на священиків.** Стрийський окружний суд розглядав на виїздній сесії у Рожнітові справу 4-ох греко-католицьких священиків, яким прокуратура закинула провину зі 125. статті карного кодексу. На розправі засудили оо.: І. Чикету з Княжевського, В. Слободяна з Рипного та Р. Литвина з Летівки по 6 місяців вязниці, а о. Т. Галькевича з Ценяви на 8 місяців. Усім засудженим припинено виконання кари.

— **Арештування агітатора.** На Волині появився якийсь чоловік, який представлявся як представник одної фірми. Він завербував собі багато агентів, яким говорив, що зближається доріжня, тому треба викуповувати товари, збирати більон і т. п. Його акція викликала панічні настрої в деяких волинських містах. По довгих пошукуваннях поліція арештувала агітатора у залізниці на лінії Ковель—Холм; при ньому найшли 8 особистих легітимацій на ріжні прізвища.

— **Посвячення каплиці.** В Молодятині к. Печеніжина коло „Родзіни Лесьніка" збудувало каплицю коштом 4.600 зол. Комітет будови під проводом інж. Альфреда Вижиковського черпав фонди з дотації дирекції державних лісів у Львові в квоті 2.000 зол., з жертв ріжних польських товариств та ріжних імпрез. Нову каплицю вже посвятили.

— **Сумний наслідок повоєнних часів.** В окружному суді в Коломиї відбулася — як „Діло" вже писало — розправа проти сільських хлопців, що грали в карти та курили папіроски в церкві у Хлібичині. Суд покарав: Івана Романчука, Михайла Сусака, Василя Курилянка, Федора Горичка, Михайла Ганчука та Василя Сусака з Хлібичина по одному році безоглядної вязниці. Цей сумний випадок, що в такій чи іншій формі трапляється — на жаль — у повоєнному часі не тільки серед нашого громадянства, але і скрізь у світі, польський „Всхуд" (з 20. VIII.), забувши мабуть про стріли поляка Новака в костелі до священика на проповідниці, якого вбив і про напад на кс. Пудра у Варшаві, подає під таким вимовним наголовком: „Здзічене всьруд україньцуф".

— **35 літніх польських півкольоній у Товмаччині.** Заходом ТШЛ у Товмачі зорганізовано в товмацькому повіті 35 польських літніх півкольоній, до яких втягали українську дітвору. Всі літні півкольонії відвідав товмацький віцестароста Єжовський, заходом якого у великій мірі — пише „Всхуд" з 20. ц. м. — вдалось зорганізувати згадані польські півкольонії. На закінчення цих півкольоній відбулись пописи дітей. Слід згадати, що староства не дозволяють на пописи дітей з українських „дитячих садків".

— **Страшний вибух у копальні в Бориславі.** В понеділок 21. ц. м. пополудні дійшло до вибуху збірника з оливою в копальні „Здзіслав" II. у Бориславі, що знищив зовсім вежу. Наслідки вибуху були страшні, бо згинули три робітники, а два борються у шпиталі зі смертю. Влада веде слідство.

— **Ліквідація „Волі і Чину".** По трьох роках перестав виходити у Львові — пише „Вех Нови" з 23. ц. м. — польський двотижневик „Воля і Чин", орган окружного „звйонзку" легіо-

---

ДЖ. О. КЕРВУД 46)

Герої золотої тундри.

ПОВІСТЬ.

Переклала Ольга Сліпа.

Ви є в праві питати мене і відослати мене назад, якби я не була тут радо бачена. Але не сьогодні ввечір. Те все занадто гарне — дивитися на вас з вашими людьми і на їх щастя.

Він схилив голову, щоб почути її слова напів заглушені шипінням ракет і вистріленими вогнями. Дівчина вказала головою в сторону будинків поза мешкальним домом Аляна.

— Я мешкаю з Кеок і Неведлук. Вони примістили мене у себе.

А вслід за цим додала:

— Я не гадаю, щоб ви любили своїх людей більше як я їх полюбила, Аляне Гольт!

До них наближувалася Неведлук і Марія Стендіш подалася в її сторону. Хоч який був би Алян радий задержати її біля себе, лице його не виявило розчарування, та ніяким зусиллям не старався він затримати її при собі.

— „Ваші люди сподіваються по вас дечого, — казала вона на відхіднім. — Трохи пізніше, якщо мене запросите затанцюємо при музиці том-томів".

Алян дивився вслід за нею, коли вона відходила з Неведлук. Вона оглянулася та усміхнулася до нього і було щось у виразі її лиця, від чого серце в ньому почало битися скоріше. На чердаку корабля вона боялася, та не було по ній слідно страху перед завтрішнім днем. Гадка про завтрішній день і питання, які він їй поставить не лякали її. Почування щастя, яке він так вперто від себе проганяв, заволоділо ним у наглім все заглушливім приплнві. Щось в її очах та її голосі немов обіцювало йому, що мали сповнитися ті мрії, що він їх мріяв у минулих тижнях муки і живої смерти. Мабуть у часі поворотної їзди по тундрі того вечора, вона бодай приблизно усвідомила собі, скільки його ті тижні коштували. Він не зможе ніколи цього словами висловити. А те, що вона мала виявити йому завтра, остаточно великої ріжниці не зробить. Вона була жива і він не міг би пустити її ще раз геть від себе.

Він підійшов до барабанщиків і танцюристів. Його самого дивувала ця охота доконувати чогось, чого він раніше ніколи не робив. Його вдача хоч спостережлива і спочутлива була недоступна, завсіди більше або менше самотня. Коли його люди танцювали, він звичайно стояв оподалік усміхався та кивав захотливо, але ніколи не брав діяльної участи. Та в ту хвилину, немовби опанувало його нове почування волі, нове бажання дати вислів свому внутрішньому почуванню і його звичайна стриманість покинула його. Стемпід танцював. Він викидував ногами і вив разом з іншими мужчинами, а жінки в танці виконували лише порухи мускулярних рамен і тіл. Хор голосів почав запрошувати Аляна до танцю. Він прийняв їхні запросини, та зайняв місце між Стемпідом і Емюк Туликом, а барабанщики из радощах били так, що майже розбивали свої інструменти. А коли Алян задиханий покинув вкінці круг танцюристів, він побачив Марію Стендіш і Кеок у зовнішньому крузі. Кеок була зачудувана. Очі Марії Стендіш сяли і вона заплескала в долоні, коли побачила, що він її помітив. Алян намагався сміятися та замахав рукою, але було йому ніяково і не хотів підійти до неї. Нараз великий на шість стіп бальон вилетів угору і розбліс лише блідим сяйвом на небі. Ще пів години пройшло на привітальних радощах, люди випитували про здоровля та домашні справи і Алян увійшов до свого дому.

Він розглянувся по найбільшій з кімнат, що була його мешкальною кімнатою і ніколи ще не видавалася вона йому така мила, не запрошувала до спочинку так як тепер. Зразу видалося йому, що все було в ній так, як він залишив. Його писальний столик стояв там, де звичайно, великий стіл посередині кімнати, ті самі образи на стінах, гарно відчищена зброя на вішалі, його люльки, ті самі хідники на долівці — та нараз якісь зміни, одна за одною, почали виринати перед його очима. Біля його вікон були легенькі завіски, на місці темних заслон, нове накривало на столі та на софі домашньої роботи в кутку кімнати. На його бюрку два портрети у рямках мідяного коліру. Один із них портрет двох президентів Джорджа Вашингтона, другий портрет Абрагама Линкольна. Поза портретами, на стіні понад його бюрком, прибиті чотири маленькі американські прапорці, зложені навхрест.

Аланові пригадався той вечір на чердаку корабля, коли-то Марія Стендіш протестувала проти його заяви, що він алясканець, а не американець. Вона одна тільки могла впасти на гадку примістити тут ті два портрети і маленькі прапорці. У кімнаті були квіти і напевно вона їх тут примістила. Це мабуть вона збирала свіжі квітки кожної днини та клала їх тут, щоб чекали його повороту, а ще в Танані думала вона видно про нього, коли купила матеріял на завіски до вікон та накриття. Він перейшов до спальної кімнати, та відкрив і там нові завіски біля вікна, нову капу на своєму ліжку та пару червоних капців з мароканської шкіри, яких ніколи раніше не бачив. Він узяв їх в руки та засміявся, коли побачив як дуже вона помилилася щодо величини його ніг.

В мешкальній кімнаті Алян сів закурюючи люльку та помітив, що фонограф Кеок, який грав тут раніше, цього вечора вже забрали. На дворі гамір свята затих і нависла тиша притягнула його до вікна з якого видно було хату, де мешкали Кеок та Неведлук зі своїм пригорбленим батьком, старим і зморщеним Соквеною. Там перебувала тепер Марія Стендіш, як вчора йому сама росказувала. Довго дивився Алян на хату, а в тому часі останні нічні звуки розплилися у цілковиту мовчанку.

нистів і ради „звйонзкув неподлеглосьцьових". „Воля і Чин" репрезентував спершу демократично-незалежницький напрямок, опісля перейшов зовсім на становище ОЗН. Наші читачі знають згаданий двотижневик з його різких виступів проти українського зорганізованого життя, зокрема з герців ославленого б. посла Войцеховського.

— Львівська хроніка. Минулої ночі вломилися до помешкання Марії Горн при вул. Зиблікевича ч. 5 злодії і забрали золотий годинник і гардеробу, вартости 500 зол. — При вул. Замарстинівській візник переїхав 7-літнього Степана Качоровського. — При вул. ґен. Токаржевського самохід переїхав Берту Шац, яка потовклася. — В ресторані при вул. Жовківській ч. 23 В. Попович напився отрути і в грізному стані відвезли його до шпиталю.

— Краєва хроніка. 62-літній М. Клюк зі Зашкова, пов. Львів упав з воза та важко поранився під колесами; по 3-ох годинах помер. — Вітер повалив коло Делятина стовп, яким іде електричний струм. У темряві наїхав на дріт возом Микола Обідняк зі Зарічча; 220-вольтовий струм поразив його жінку, що їхала на фірі, та одного коня, другого коня убив. — На дім Меланії Ґратковської у Глідні, пов. Перемишль напали бандити; один з них убив маму Ґратковської, яка кликала людей на поміч. — Чотирьох авантурників провокувало ґрафа Лубенського, який вечеряв в одному зі станиславівських ресторанів; коли граф зареаґував, напасники важко поранили його ножами.

— Засуд за нелеґальний перехід кордону. Перед городським судом у Лодзі відбулася розправа проти 28-літнього Вільгельма Буслера з Александрова недалеко Лодзі, який зорґанізував свого часу націонал-соціялістичну партію на терені міста Александрова, що була прибудівкою „Юнґдойче Партай". Коли поліція опечатала домівку Буслер утік до Німеччини, звідкіля вернувся по кількох місяцях до Лодзі. Суд засудив його на три місяці за нелеґальний перехід кордону.

— Катастрофальні бурі над Францією та Англією. В останніх 24-ох годинах страшна буря навістила західньо-полудневе побережжя Франції, зокрема місто Бордо та околицю, і заподіяла велитенські шкоди у виницях. Буря ушкодила кільканацять будинків. Від грому згорів дім, в якому згинула одна особа. В містечку Поіляк недалеко Бордо грім убив наколесника. — В понеділок пополудні лютувала страшна буря над Льондоном і потягнула за собою смерть 6 осіб. На передмістю Ільфорд грім ударив у деревляний барак, до якого сховалося 15 осіб, здебільша жінки і діти. Грім поразив три особи смертельно і 8 осіб важко. На іншому передмістю грім ударив у фабричний комин, який завалився. Під звалищами згинули два робітники. В дільницях Істгем і Вульвіч вулиці були кілька годин під водою. Комунікація була ввесь час перервана.

— Смертні випадки в Альпах. З північної стіни верха Венедикт впали два молоді альпіністи з Мінхену у пропасть, глибоку 350 метрів і згинули. Подібна доля стрінула іншого туриста, який спинався східньою стіною на верх Шнек, і молодого туриста недалеко т. зв. Шіселькарт.

Відгуки днів.

Після відпустки.

— О, другим разом я вже уряджуся інакше! Виїду собі в якийсь далекий глухий кут, зашиюся в тім куті в глухе місце і тоді щойно відпічну солідно.

Так собі кажу я плюс 99 інших міщухів кожного року перед кожними вакаціями.

А потім, то це, то те, то тамте — до міжнародного положення включно, і з цілого пляну лишається тільки їдкий димок. Спалять його обставини, відносини, або — як мені цього року — перешкоди „з незалежних від мене причин". Перешкоди звилися підчас моїх традиційних відвідин у Черчі і тривали щоправда тільки тиждень, але мрії про глухий кут і глухе місце розплилися як неодно в нинішньому меншому чи більшому світі.

Врешті де нині знайти глухий кут? Радіо рипить день і ніч у кожнім присілку, в неодній хаті, а одного декана фірман від „цугових" коней заложив собі детектор у стайні. А хоч би й не було десь винятково радія, то часопис напевно є, а якби і знайшов таку дивовижу, що нема, то політиків напевно стільки, скільки в присілку душ. Положиться чоловік, кажім, у стодолі. Сіно пахне, холодок, десь під бантами на бальку голуби воркують, у другім запіллі курочка порпається. От — думає — приємний, тихий закуток правдивого сільського світа. Але ось рипнули двері. Хтось підходить до сіна, дивится — пастух. „А то ви, пане!" — обзивається до вас. „Спочиваєте собі..." „Спочиваю". „Скажіть мені, що з того буде?" „Я думаю, що погода. Хмари не виглядають на дощеві. А як і крапне трохи, то бурі напевно не буде". „А якже в такому разі світ вилізе з того всього! Зброєння, цілий промисл наставлений на війну, величезні витрати на мобілізації"...

І починає перед вами розгортати картину свого погляду на політичну ситуацію у світі.

Голуби перестають воркувати, курка заслухається, воробець на платві застигне камінцем на одному місці. Всі цікаві почути щось нового і... пропав ваш тихий закуток.

Мине як батогом тріснув тих пару тижнів відпустки, декому цілих, декому місяцями розірваних і ви знову у Львові, серед знайомих облич, у знайомих кімнатах, при знайомій роботі.

Після привитання і „що там чувати" починаєте думати як тягнути далі житеву шлию — не відпочавши. Пересуваєте її то сюди то туди — муляє, бо передвакаційні вишморги не заросли, а тягнути треба.

Мене після відпустки стрінули товариші не тільки „що там чувати" і „як там було", але й сумним кивком голови:

— Ми вже тут говорили, як тобі тепер легко буде писати фейлетони. Стільки тем, спеціяльно політичних. Хоч відром черпай.

Я всміхнувся весело, як небіжчик до стелі, бо зараз на вступі не випадало счиняти бійку. Нехай їм так легко приходить кожна стаття.

Але... на другий рік я вже інакше уряджуся. Виїду собі в якийсь далекий, глухий кут, зашиюся...

Галактіон Чіпка.

Стук до його дверей приневолив його відвернутися від вікна, а на його запрошення ввійшов до кімнати Стемпіл. Він кивнув мовчки головою і сів. Очі його вимнливо почали окружати кімнату довколя.

— Гарний був вечір, Аляне. Всі так утішились тобою.

— Я це бачив. І я також рад, що нарешті вернувся додому.

— Марія Стендіш зробила багато. Вона приготовила цю кімнату.

— Я так здогадувався. Та розуміється, що Кюк і Неведлук їй помагали.

— Знов не так дуже. Вона це сама робила. Зладила завіски біля вікон. Уставила ці портрети і ті там прапорчики, збирала квітки. Яка вона добра і памятлива, правда, Аляне?

— І при тому вона дещо небуденна. — додав Алян.

— І яка вона гарна в вигляду!

— Певно, що гарна.

Був якийсь нерозгаданий вираз у Стемпілових очах. Він крутився неспокійно на своєму кріслі, немов чекав на слова. Алян сів напроти нього.

— Ви щось маєте на серці, Стемпіде?

— Пекло, — відрубав з наглою роспукою Стемпіл. — Я прийшов сюди з брудною роботою і я відкладав її аж досі, бо не хотів псувати тобі втіхи нинішнього вечора. Я переконаний, що кожний мужчина повинен держати сам для себе те, що він знає про якусь жінку. Та гадаю, що в цьому випадку справа стоїть дещо інакше. Немило мені це говорити. Волів би, щоб мене вкусила гадюка. Та ти застрілив би мене, якби довідався, що я це задержав сам для себе.

— Задержав сам для себе — що?

— Правду, Аляне. Це мій обовязок розповісти тобі те, що я знаю про цю молоду жінку, що називає себе Марією Стендіш.

(Далі буде)

З кіна.

Кіно „Паляс": „ЦИГАНСЬКІ МЕЛЬОДІЇ".

Цю фільму показували нам уже кілька років тому і вона мала великий успіх. З повної салі на її віднові можна б догадуватися, що й тепер її успіх буде не менший. Увесь її чар у двох дуже гарних мельодіях і цілій низці легких, превеселих сцен, що чергуються з ліричними. Сюжет саме такий, якого кіно потребує: молода гарна дідичка великого маєтку на злість своїм опікунам виходить заміж за бездомного цигана, щоб тільки не покоритися вимогам батьківського заповіту. Багато збірних масових сцен і музики. У головних ролях Шарль Боає ще з молодечим обличчям, Льорета Юнґ і Джін Паркер в ролі молодої циганки, крім цього кілька дуже добрих характеристичних акторів

Кіно „Апольо": „ПІСЕНЬКАР ЗАХОДУ".

Американська фільма з сюжетом про будову перших залізниць у диких стейтах Сполучених Держав, коли бідні перші поселенці мусіли боротися за право своєї землі, яку відбирали їм за безцін, під будову залізничого шляху. На цій будові заробляє величезні гроші безсовісний, сміливий підприємець, що не вагається підпалювати хутори тих власників, що не хотять йому продати землі. Проти нього виступає син одного фармера, адвокат, що приїжджає по довгих студіях відвідати свого батька. Усе йде за давно прийнятим шаблоном цього роду американських фільм, де чесність мусить взяти верх навіть в боротьбі на кулаки, коли з одного боку стає кремезний, але нечесний велетень, а з другого чесний інтелігент. Уся фільма зроблена для співаної ролі Едді Нельзона, цим разом без партнерки-співачки, яку заступає досить бліда в цій ролі Вірджінія Брюс. Ролю головного авантуриста грає Едвард Арнольд, його помічника велитня Мек Леґлен.

Кіно „Атлянтик": „ЗА УСМІХ СЕНЬОРІТИ".

Так звана „мексиканська" фільма: з бандитами, погонями, замахами на безборонних подорожніх і з головним героєм на межі опришка-джентельмена. Перша її сцена відразу бере за серце тих глядачів, що любуються в таких мальовничих сензаціях. Над викопаним гробом стоїть мексиканський бандит, у груди якого спрямовані рушниці військової сторожі. Сальва вистрілів, він паде у викопаний гріб, який починають засипувати, але зараз залишають його відкритим, щоб тіло бандита могли розшматувати хижі птахи. Вояки відходять і за хвилину бандит здоровенький виходить з викопаної ями. Його два побратими повиймали були з рушниць вояків гострі набої, заступивши їх сліпими патронами. Аж тепер небезпечний Шіко може сміливо помандрувати з Мексику до Арізони, не лякаючись поліції, яка певна, що він помер. Усі його напади і любовні пригоди опираються на своєрідному кодексі чести. Головну ролю грає Ворнер Бакстер.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед апеляційним судом у Львові відбулася 18. ц. м. розправа проти **Григорія Блажкова** зі с. Попелі, пов. Самбір та **Анни Лисик**. Блажкова засудив окружний суд у Самборі на **5 років вязниці** за приналежність до ОУН, а Анну Лисик на **6 міс.** за те, що у своєму домі скривала Володимира Лабанціва, за яким шукала поліція. По переведеній розправі трибунал апеляційного суду затвердив без змін присуд окружного суду в Самборі.

ТЕАТРИ

Великий Театр.

Середа 23. 8. год. 20 „Оборона Ксантиппи".
Четвер 24. 8. год. 20 „Багряні рожі".
Пятниця 25. 8. год. 20 „Оборона Ксантиппи".
Субота 26. 8. год. 20 „Багряні рожі".

Театр Ріжнородностей.

Нечинний.

Український Театр ім. І. Котляревського

ДЕЛЯТИН:
23. 8. Гуцулка Ксеня.

НАДВІРНА:
24. 8. Маруся Богуславка.
25. 8. Гуцулка Ксеня.
26. 8. Муза на офсайді.
27. 8. Тополя.
28. 8. Цариця Грузії.
29. 8. Шаріка.
30. 8. Циганське кохання.
31. 8. Кирка з Львова.
З Надвірної іде театр до Коломиї і Станиславова.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

СОЛОТВИНА:
23. 8. Нітуш.
24. 8. Конашевич-Сагайдачний.
25. 8. Люди на кризі.
26. 8. Сісі.
27. 8. Гриць.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГОРОДЕНКА:
29. 8. Дай серцю волю.
30. 8. За молдавський престіл.
31. 8. Вельможна пані Кочубеїха.

ЗАЛІЩИКИ:
1. 9. Дай серцю волю.
2. 9. Сорочинський ярмарок.
3. 9. За молдавський престіл.
4. 9. Вельможна пані Кочубеїха.

Українська капеля бандуристів Степана Орача.

27. 8. Устрики.
28. 8. Ліско.
3. 9. Сянік.
10. 9. Риманів.
17. 9. Коросно.

КІНА.

АМПІР: „Таємний сліпець". „Право жінки".
АПОЛЬО: „Пісеньках Заходу" (Нельсон Еді).
АТЛЯНТИК: „Суперниці".
БАЙКА: „Льокай ясновельможної пані" і колір. додаток.
БАЛТИК: „Пригоди Томи Соєра".
ВАНДА: „Роберт і Бертрам".
ГРАЖИНА: „Палкі серця". „Поверх вище".
ЕВРОПА: „Перемога стихії".
КАСІНО: „Шпигунові візнання".
КОПЕРНИК: „Франкенштайнів син".
МАРУСЕНЬКА: „Син кантора".
МЕТРО: „Плавке золото". „Донька Шангаю".
МУЗА: „Життєві розчарування".
МІРАЖ: „Льорд Джеф". „7-ме небо".
ПАКС: нечинне.
ПАЛЯС: „Циганські мельодії".
РАЙ: „Сигнали".
РІЯЛЬТО. „Затанцюємо".
РОКСІ: „Зоряна ескадра". „Їх екселенція шофер".
СВІТ: „Наречена з Кавказу". „Польща в Гданську — ми готові".
СВЯТОВІД: „Царський курієр". „Лицарі пустині".
СТИЛЕВЕ: „Коли Мадельон" і ревія.
ТОН: „Пенні". „В огні стрілен".
УТІХА: „У Давсоновій кріпкі" та ревія.
ХИМЕРА: „Рена" (Справа 777).

ФОТОПЛЯСТІКОН (пл. Марійська ч. 5): „Царська Росія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Середа, 23. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 Лист із літнища, 8.25 Туристичні вістки, 11.57 Сигнал, 12.03 Полудневі авд., 13.00 Інформаційна газетка в українській мові, **13.10 Українська музика з пл.**, 13.40 Розривкова музика з пл., 14.15 Трохи пісні, трохи слова, відповіди на листи міських дітей, вибрані плити, 14.25 Господарські вістки, біржа, 14.45 „Наш концерт": Що хто любить, орх., спів, рецитації, 15.15 Популярний концерт у вик. орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Спів, реціталь, сопран, 16.50 Ц. О. її тему 4.000 літ, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Мусоргський, з пл., 17.50 Господиня у місті: Домова естетика, 18.00 Славні симфонії з пл., 18.40 Відгомони села та слави, 18.50 „Інтродукція та Рондо" Сен Саенса, з пл., 19.00 Спека, збір ембховинок, 19.30 Концерт, орх., тріо акордеоністів, дуети, форт., 20.10 Війсьн. відчит, 20.25 Для села: Осінні управи як засіб поборювання шкідників у полі та городі, 20.35 Спортові льокальні вістки, 21.40 Книжка та знання: Всесвітня історія, 22.00 Моцарт: Смичк. квартет ес-дур, з пл., 22.30 Львівські пара: Вечір перекладів, 23.00 Останні вістки, 23.05 Закінчення програми.

Четвер, 24. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 7.45 Марші у вик. війсьн. орх., 8.20 Спортова гутірка, 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Популярна музика з пл., 13.40 Концерт бажань, 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Географічна загадка, авд. для молоді, 15.05 Популярна музика у вик. орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Пополудневий денник, 16.10 Актуальні гутірки, 16.20 Мішаний хор, 16.45 Аматорська фотографія, 17.00 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Сопран, баритон, форт., 17.45 Захоріння безрог, 18.00 Бетовенові квартети, пл., 18.25 Форт. музика, 19.00 Великі морські мандрівки Остріів розпуки (вийняток із Дефо), 19.20 Муз. огляд, 19.30 Симф. музика XX. століття, пл., 20.15 Резерва, 20.25 Оповідання Кал. Тетмаєра, 20.35 Комунікати О. П. Л., 20.40 Веч. денник, метерольоґ. вістки, спорт. програма на завтра, 21.00 Скрипка, 21.30 Театр Уяви: Незвичайне життя редактора О'Брайна, 22.05 Верді: Фрагменти з „Реквієм", пл., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Пятниця, 25. серпня 1939.

6.56 Сигнал, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Музика з пл., 8.15 Клопоти та ради: „Моя дитина йде перший раз до школи", 11.57 Сигнал, 12.03 Полуднева авд., 13.00 Розривкова музика з пл.; у перерві: Туристично-спорт. порадник, 13.25 Для сільських господинь: Не порові школи, ради, вістки, туристично-спортовий порадник, музика з пл., 14.10 Для молоді, 14.35 Господарські вістки, біржа, 14.45 Гутірка техніка з молоддю, 15.00 Орх., 15.45 Господарські вістки, 16.00 Попол. денник, 16.10 Актуальна гутірка, 16.20 Музика з пл., 16.45 Гутірка з хорами, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, програма на завтра, 17.10 Плити з поясненнями, 18.00 Мельодії сонічної Геляди, муз. авд., 18.30 Камер. концерт у вик. смичк. квартету, 19.00 Переказ про Меркурія Смоленського, 19.20 Резерва, 19.30 Орх., тенор, скрипка, 20.15 Резерва. **20.25 Для села: Вже восени подбаймо про зимову пашу, в українській мові виголосить інж. Оксана Дучимінська.** 20.40 Веч. денник, метеорольоґ. вістки, спорт. програма на завтра, 21.00 Симф. орх., хор, 22.35 Соната на кларнет і форт. оп. 120, ч. 1., 23.00 Ост. вістки, 23.05 Закінчення програми.

Українське громадянство домагається збільшення українських радіоавдицій.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 23. серпня 1939.

БЕРЛІН 15.00, 18.00 Весела та розр. музика, 21.00 Опереткова та фільм музика. БІЛГОРОД 19.05, 20.00 Пісеньки, 20.25 „Дон Джованні" оп. Моцарта, 22.15 Легка музика. БУДАПЕШТ 13.30 Мад. пісні, 17.10 Балканські мельодії, 19.50 20.00 Циг. музика, 22.00 Спів. ВІДЕНЬ 18.20 Камер. концерт, 20.15 Тирольська музика та танці, 22.30 Віденська розр. музика. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. музика, 19.15 Веселі мельодії, 20.15 Військ. орх., 22.20 Давня камер. музика. ЛЬОНДОН РЕДЖ. 20.30 Брамсові твори. ЛІОН (Монте Ченері, Парі ПТТ) 21.00 Концерт Отм. Шека з Люцерни. ЛЯҐТІ 22.00 Гайднова Симфонія. МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 22.20 Органи. ПРАГА 19.00 Оперетковий вечір. РАДІО ПАРІ 18.15 Форт., 19.30 Скрипка, РИМ 17.15 Скрипка, 20.30 Хвилина музики, 21.00 22.00 Розр. музика, 22.20 Військ. орх., СОФІЯ 18.00 Муз. вечірка, 19.30 „Манон" оп. Массенета, 21.40 Танц. музика, 22.30 Популярний концерт.

Четвер, 24. серпня 1939.

БЕРЛІН 19.15 Брамс: Соната а-дур оп. 100 на скр. і форт., БІЛГОРОД 19.05 Циг. орх., 20.00 Гумор, 21.10 Нар. пісеньки, 22.15 Танц. музика, БУДАПЕШТ 18.00 Танц. музика, 22.00 Циг. музика. ВІДЕНЬ 20.15 Оп. музика, 20.45 Театр. ГІЛЬВЕРЗУМ І. 19.55 „Фігарове весілля" оп. Моцарта. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Траутоніюм, 18.30 Пісеньки, 20.15 Симф. концерт. ЛЬОНДОН РЕДЖ. 18.45 Англ. нар. музика. МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Симф. концерт. ПРАГА 15.00, 16.00, 17.10 Легка і танц. музика. РАДІО ПАРІ 20.30 Форт. реціталь Альфр. Корто (Вебер, Шуберт, Мендельсон), 22.15 Пісні. РИМ 20.30 Скрипка, 21.00 „Джоконда" оп. Понкієллі. СОФІЯ 18.15 Популярний концерт, 20.50, 21.25, 21.40 Легка музика.

Пятниця, 25. серпня 1939.

БЕРЛІН 15.00 Весела музика, 18.00 Фільм. мельодії, 20.15 Штравсові твори, 21.10 Сценка. БІЛГОРОД 19.05 Популярні мельодії, 22.15 Скрипка, БУДАПЕШТ 17.40 Орх., 19.25 Мадярські мельодії, 21.05 Форт. реціталь Г. Кароліі, 22.00 Танц. музика. ВІДЕНЬ 18.30 Давня музика на давніх інструментах, 21.00 Симф. концерт (болгарська і німецька музика), 22.30 Розр. музика. ГАМБУРГ 19.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні. ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 16.00 Розр. концерт, 18.00 Класична камер. музика, 20.45 Чар голосу, 22.20 Бах: Соната на 7 дутих інстр., ЛЯҐТІ 17.20 Гітара, 21.10 Концерт війсьн. орх., ПАРІ ПТТ 18.05 Пісеньки, ПРАГА 18.30 Хор, 19.20, 20.10 Легка музика. РАДІО ПАРІ 18.15 Давня хор. музика, 20.15 Скрипка, 20.20 „Невідомий танцюрист" ком. Трістана Бернара. РИМ 20.30 Симф. музика, 21.00 Симф. концерт під дир. Маскаії. СОФІЯ 18.00, 22.00 Легка і танц. музика, 19.15 „Лукія з Ламермуре" оп. Доніцетті.

Радіокутик.

АДОПТАЦІЯ ІСТОРИЧНИХ ТВОРІВ.

Популярний історичний твір, чеського композитора „Моя Батьківщина", що складається зі шости симфонічних поем, перероблено на спеціяльні радіомонтажі, які характеризують кожний з поодиноких періодів історії. Крім того надало чеське радіо радіофонізацію відомої повісти Альойзія Іраска „Вев". Ця повість, якої автором є один з найвидатніших історичних письменників, описує період чеського народнього відродження.

МОНТАЖОВІ АВДИЦІЇ ВІАР.

Цікаву низку авдицій надає тепер італійське радіо. Це рід звукового денника, або інакше радіовий монтаж, якого поодинокі фрагменти награні у характеристичних місцевостях, або там, де відбуваються цікаві події. Першу з цих авдицій награли у палаті мальтанських лицарів у Римі, яка має середньовічну архітектуру. З цього місця у центрі Риму утривалено відголоси міста та описали настроєве окруження. Друга авдиція матиме наголовок „Дзвони Больонії".

Біржа

Львів, 22. серпня 1939.

ГРОШІ.

Бельги бельг. 90·30—90·67. Доляри америк. 5·30·50—5·33·00. Доляри канад. 5·29·00—5·32·00. Фльор. гол. 224·00—226·51 Франки франц. 14·16—14·16. Франки шв. 120·40—120·40. Фунти англ. 25·00—25·00, Гульд. гдан. 99·75—100·25. Кор. данськ. 111·53—111·53. Корони норв. 125·57—125·57 Корони шведські 128·72—128·77. Ліри іт. 19·00—19·00, Марки фінляндські 10·75—11·02, Марки нім. срібні 87·00.

АКЦІЇ.

Банк Польський 102·00. Цукор 34·75—35·25. Вугіль 30·00—31·25. Ліпльоп 79·00—79·00. Моджеїв 17·50—17·75. Островець 79·75—79·75. Страховичі 48·00—47·75. Жирардів 45·00—45·50. Габербуш 57·50—57·50

Тенденція вдержана.

ПАПЕРИ.

4 і пів внутрішня 60·50. 3 інвестиційна 1 ем. 73·00. серія 77·00—00·00. 2 ем 74.00 серія 76·00—80·50, 5 конверсійна 65.60 5 залізнича 61·00—59·00, 4 прем. дол 38·75 4 консолідаційна 61·00—60·50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ ЗБІЖЖЯ.

Львів, 22. серпня.

Пшениця оборот 314 тон, тенденція спокійна, жито оборот 355 тон, тенд. легко знижкова, ячмінь оборот 32 тон, тенд. знижкова, овес оборот 400 тон, тенд. спокійна. Загальний оборот 1917 тон. Жито І. станд. зл. 13·25—13·75, жито ІІ. станд. зол. 12·75—13·—, ячмінь на мливо зл. 15·25—15·50, ячмінь на пашу зл. 14·50—15·—, висівки пшен. з перев. станд. зол. 9·50—10, крупи ячмінні грубі зол. 28·—28·50, мак синій 63·—68, мак сірий зол. 58—62, макух копоп. 18·50—19.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 22 серпня 1939.

За 1 кг. масла дес. бльок без оп.	?·8?
За 1 кг. масла дес. бочк. з опак.	2·90
За 1 кг. масла експ. з оп. дає зачет	2·90
1 л. молока	0·15
1 кг. яєць	1·05

Тенденція на масло і молоко слаба, на яйця сильна.

Оповістки.

Зложили на Рідну Школу в Адм. „Діла": д-р І. Кічун, Познань зол. 2.25, інж. Т. Горницький, Торунь зол. 4, п. Богдан [illegible]цінський, Львів зол. 5.

Redaktorzy: d-r Iwan Nimczuk, Iwan Kedryn-Rudnyćkyj. Редактори: д-р Іван Німчук, Іван Кедрин-Рудницький.
Wydawca: Spółka Wyd. „Diło", Lwów. Видає Видавнича Спілка „Діло".
Z drukarni S-ki Wyd. „Diło", Lwów, Rynek 10. З друкарні Вид. С-ки „Діло". Львів. Ринок 10.